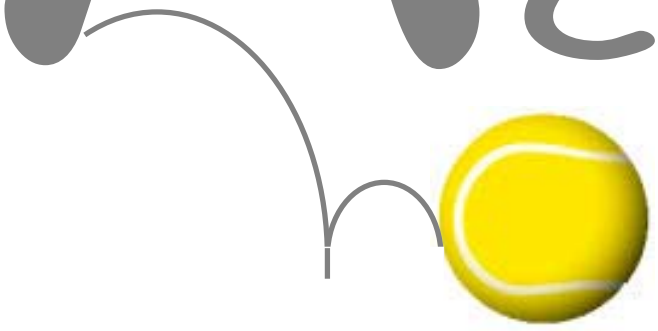
Alphen aan den Rijn Altijd Actief

Sportbeleid 2003-2007

bijlagenrapport
sportbeleidsnota

Hopman•Andres Consultants BV
Hoevelaken, 19 oktober 2004
R02-100.442/AEA/JvW

Inhoudsopgave

			Pagina
Bijlage I	**Inventarisatie en analyse huidige situatie**		**1**
	1.1.	Vigerend sportbeleid, overig beleid en geboekte resultaten	1
	1.2.	Organisatie van de sport in Alphen aan den Rijn	8
	1.3.	Sportaccommodaties in Alphen aan den Rijn	10
	1.4.	Het gebruik van het bestaande accommodatieaanbod	13
	1.5.	Sportparticipatie in Alphen aan den Rijn	19
	1.6.	Lokale bevolkings- en omgevingsontwikkelingen	20
	1.7.	Nationale ontwikkelingen	25
	1.8.	Sociaal-culturele en sociaal economische ontwikkelingen	26
	1.9.	Resumé	29
Bijlage II	**Accommodaties en gebruikmakende verenigingen**		**32**
	2.1.	Gemeentelijke accommodaties	32
	2.2.	Niet gemeentelijke accommodaties	35
Bijlage III	**Gesprekspartners interviews**		**38**
Bijlage IV	**(Top)sport status Olympisch steunpunt**		**39**
Bijlage V	**Verslag strategische werkconferentie**		**41**
Bijlage VI	**Overzicht van beleidsvoornemens**		**62**
Bijlage VII	**Rapportage Sportservicepunt**		**64**

Bijlage I Inventarisatie en analyse huidige situatie

1.1. Vigerend sportbeleid, overig beleid en geboekte resultaten

1.1.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een inventarisatie en analyse van alle aspecten van de sport in Alphen aan den Rijn gepresenteerd. Om te beginnen het vigerend sportbeleid, diverse discussiestukken en beleid dat raakt aan de sport. Daarna komt de organisatie van de sport aan de orde, de sportmogelijkheden, het gebruik van de accommodaties, de spreiding ervan en de participatie van de inwoners in de sport. Ook lokale bevolkings- en omgevingsfactoren zijn bepalend voor het te ontwikkelen sportbeleid, alsmede de nationale ontwikkelingen. Ter afsluiting volgt een resumé van alle onderdelen.

1.1.2. Nota Sport en Beleid Alphen aan den Rijn

De Nota Sport en Beleid is eind jaren tachtig opgesteld door de Alphense Sportstichting met als doel discussiepunten aan te voeren waarop het gemeentelijke sportbeleid kon worden gebaseerd. Eerdere nota's waren sterk gericht op het realiseren van accommodaties. Onderhavige nota streeft naar een wijziging in de koers op het gebied van beleidsuitvoering in de periode 1990-1994. De voorstellen die worden gedaan hebben te maken met het consistent maken van beheersvormen en gebruiksregels, afstemming tussen gemeentelijke afdelingen en subsidieverstrekking voor de bouw van particuliere sportaccommodaties. Speciale aandacht dient uit te gaan naar beleid gericht op etnische groeperingen. Onderzoek hiernaar, zo wordt gesteld, is gewenst.

Een verdere weergave van de inhoud van betreffende nota is voor de huidige situatie niet relevant. Veel punten zijn reeds verder ontwikkeld en geprofessionaliseerd. Zo is de stichting Sportspectrum opgericht, maar ook is de discussie op het gebied van kunstgras in een heel ander licht komen te staan, is de atletiekbaan voorzien van een kunststof laag, het zwembadenbestand gewijzigd en is besloten tot de bouw van een derde sporthal om tegemoet te komen aan het tekort aan binnensportruimte.

Er is dus veel gebeurd op het gebied van sport in de jaren '90. De ontwikkelingen in Alphen geven ook aan dat er goed is gekeken naar de markt, productinnovatie en veranderende omstandigheden. Diverse partijen hebben zich sinds die tijd ingespannen ten behoeve van de sport zonder dat er een geaccordeerd gemeentelijk beleid aan ten grondslag lag, zoals de Alphense Sportraad, de gemeente en de stichting Sportspectrum.

1.1.3. Sportzaken Alphen aan den Rijn (Sportraad november 2001)

In een brief aan het gemeentebestuur brengt de Alphense Sportraad een overzicht van door de sportverenigingen in Alphen ervaren knelpunten. De Alphense Sportraad bestaat uit een

vertegenwoordiging van de Alphense sportverenigingen en heeft onder andere tot taak het behartigen van de belangen van de verenigingen. Daarnaast heeft de Sportraad een adviserende taak met betrekking tot gemeentelijke besluiten aangaande de sport.

Op initiatief van de Sportraad is er een viertal vergaderingen belegd met diverse categorieën sportverenigingen (buitensport/veldsport, zaalsport, zwem/ijs/watersport en overige sporten). Dit heeft geresulteerd in een notitie met aandachtspunten voor toekomstig gemeentelijk beleid. Hiervan zijn twee onderdelen reeds omgezet in actie, namelijk:

- de realisatie van een nieuwe vaste sporthal;
- het aanbrengen van voldoende verlichting op paden, wegen en parkeerterrein op de sportparken De Bijlen en Zegersloot.

Voor de vier vergaderingen zijn 80 verenigingen uitgenodigd, waarvan er 42 aanwezig waren, 5 verhinderd met kennisgeving en 33 niet zijn gekomen. Hierbij is opgemerkt dat de laatste groep met name hele kleine verenigingen en verenigingen met weinig binding met bonden of gemeente betreft. Met betrekking tot de (grote) actieve verenigingen kan worden gesteld dat de betrokkenheid groot is.

Alle aanwezige verenigingen hebben de mogelijkheid gekregen om op- en aanmerkingen in te brengen ten aanzien van de faciliteiten die ze gebruiken, de ondersteuning van de gemeente en zo voort. Ten behoeve van het overzicht zijn de ervaren knelpunten die uit de notitie naar voren komen als volgt onderverdeeld in categorieën:

Algemeen

- er is te weinig sportaanbod in de wijk Kerk en Zanen;
- de financiële druk op verenigingen neemt toe door sterk stijgende kosten voor onder meer onroerende zaak belasting, ecotoeslag op energie, waterschapslasten, verontreinigingsheffing, milieuzorg clubgebouwen, brandpreventie, arbo-wetgeving, legionella bestrijding/preventie, noodzakelijke vergunningen en opleiding personeel;
- er is onvoldoende sportexpertise op het gemeentehuis.

Organiserend vermogen

- een periodieke evaluatie van het functioneren van de stichting Sportspectrum is gewenst;
- vrijwilligers haken vaker af;
- de gemeentelijke website moet ook een platform voor verenigingen worden. In ieder geval moet een “doorlink” mogelijkheid worden gecreëerd;
- er bestaat behoefte aan het afsluiten van een collectieve (want goedkopere) letselschade- c.q. aansprakelijkheidsverzekering voor verenigingen en evenementen.

Buitensport

- de indeling van de velden op de sportparken De Bijlen en Zegersloot voldoet niet meer. Er is behoefte aan onderzoek naar bezetting en eventuele mogelijkheden tot samenwerkingsverbanden;

- kleedkamers zijn aan renovatie toe;
- afrastering moet worden verbeterd (slechte staat of onvoldoende vandalisme werend).

Binnensport
- er is te weinig capaciteit voor de binnensport, niet alleen qua zaalruimte maar ook qua eigen clubruimte;
- er zou een overdekte ijshal moeten komen;
- de schietclub zoekt dringend een nieuwe accommodatie.

Watersport
- er is behoefte aan meer zwemwater (alle zwemverenigingen kennen een wachtlijst van circa 150 aspirant-leden);
- de reddingsbrigade heeft behoefte aan een bootstalling aan het Zeegerstrand in verband met bewaking, alsmede opleiding van bootbezitters.

Sportstimulering
- de oudere jeugd (leeftijd 14-20) verdwijnt uit de verenigingen.

Topsport
- het is de ambitie van de Sportraad om Alphense verenigingen zo hoog mogelijk te laten spelen. Topsport is duur, maar geeft wel naamsbekendheid voor Alphen aan den Rijn. De gemeente zou moeten bijdragen aan de benodigde kosten voor topsport.
- tevens is extra zaalcapaciteit noodzakelijk voor het faciliteren van topsport.

1.1.4. Concept notitie sportaccommodatiebeleid

De stichting Sportspectrum heeft een concept notitie geschreven naar aanleiding van door haar geconstateerd ontwikkelingen ten aanzien van het sportaccommodatiegebruik. Dit levert de volgende vaststellingen:

Zwemsport
- er is voldoende zwemwater om te voorzien in de behoefte van de zwemsportverenigingen;

Buitensport
- de bezetting van de voetbalvelden op sportcomplex De Bijlen is maximaal. Groei van de gebruikmakende verenigingen kan alleen nog worden opgevangen indien er kunstgras kan worden aangelegd op bijvoorbeeld een bestaand Gebako trainingsveld;
- de honk- en softbal voorziening is vooralsnog toereikend. Wel bestaan er mogelijkheden om de accommodatie te verplaatsen naar de wijk Kerk en Zanen. Dit is mede afhankelijk van de overige ontwikkelingen in de buitensport;
- de atletiekaccommodatie is toereikend. In 2002 heeft een noodzakelijke renovatie plaatsgevonden;
- er zijn voldoende korfbalvelden;

- het aantal hockeyvelden is vooralsnog toereikend, maar met name op zaterdag is de maximale bezetting bereikt;
- het handbalcomplex voldoet in kwantitatieve zin ruimschoots;
- de voetbalvelden op sportcomplex Zegersloot staan onder grote druk. Extra inzet van kunstgrasvelden zou uitkomst bieden, maar ook wordt gedacht aan eventuele verplaatsing van de handbal of het ijsbaanterrein.
- er zijn diverse plannen in omloop voor de aanleg van een nieuw complex met daarop een mix van diverse sportmogelijkheden. De planvorming is echter nog zo prematuur dat de invulling op dit moment buiten beschouwing wordt gelaten;
- sportcomplex Aarlanderveen heeft een tekort aan wedstrijdcapaciteit. Ook hier zou de aanleg van een kunstgrasveld uitkomst bieden;
- de capaciteit in Zwammerdam is ruimschoots voldoende, maar er ligt wel een wens voor de aanleg van kunstgras in plaats van het huidige Gebakoveld.

Binnensport
- er is een capaciteitstekort dat is onderkend. In januari 2003 opent de tijdelijke ballonhal. Ondertussen is gestart met de voorbereidingen van de realisatie van een derde sporthal.
- de kwaliteit van de Rijnstreekhal laat zeer te wensen over, met name ten aanzien van de technische installaties en de dakbedekking. Toch moet de hal in stand worden gehouden tot oplevering van de nieuwe accommodatie.

Algemeen
- aandacht voor vrijwilligers (werven, behouden en motiveren, onder andere door middel van deskundigheidsbevordering, waarderen en beloning).

1.1.5. College Programma 2002-2006

Het college heeft zich voor de komende vier jaar twee doelstellingen gesteld op het gebied van sport:

- Vergroting van het aantal personen dat sport beoefent (jongeren, ouderen, gehandicapten) en van het aantal deelnemers aan georganiseerde sport (breedtesport);
- Verbeteren van het “sportklimaat” op school en in de directe woon- en leefomgeving.

1.1.6. Jeugdsportbeleid

Project structurering en advisering jeugdsportbeleid in Alphen aan den Rijn (SAJA)
In het kader van de breedtesportimpuls is dit project gestart met als doel de uitstroom van jongeren vanaf 15 jaar uit sportverenigingen terug te dringen. Sport wordt gezien als één van de middelen voor jongeren om zich te kunnen ontwikkelen. Jongeren binnen verenigingen worden daarom gestimuleerd en ondersteund om hun eigen beleid te gaan ontwikkelen. De

ervaringen tot nu toe zijn positief en hebben de initiële scepsis van de (volwassen) verenigingsbesturen weggenomen. De begeleiding van het project ligt in opdracht van de gemeente bij de stichting Sportspectrum. Het project loopt tot eind 2004 en maakt integraal onderdeel uit van de Kadernota 2000 voor het jeugdbeleid in Alphen aan den Rijn.

Sport- en Spelbus
In opdracht van de gemeente verzorgt de stichting Sportspectrum een activiteitenprogramma voor kinderen in een aantal wijken in Alphen aan den Rijn. Het programma is *De Sport en Spelbus* genoemd en heeft tot doel kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar in de eigen woonomgeving laten kennismaken met diverse sporten, stimuleren om te gaan met sporten en eventueel door te laten stromen naar sportverenigingen. Dit wordt bereikt door het uitlenen van sport- en spelmateriaal en het organiseren van sport- en spelactiviteiten onder leiding van twee gediplomeerde sportleiders.

Schoolzwemmen
Schoolzwemmen wordt aangeboden als beleidsonderdeel van de gemeentelijke afdeling Onderwijs. Sportspectrum geeft uitvoering aan dit beleid. Er worden 2 doelen mee nagestreefd. Enerzijds een verbetering van de sociale veiligheid want als zij kunnen zwemmen is er minder kans op verdrinking in de leefomgeving. Anderzijds biedt het een middel de bewegings-armoede bij jonge kinderen te bestrijden en motorische ontwikkeling te bevorderen.

1.1.7. Topsport

Topsportbeleidsplan AZC
Zwemvereniging AZC hoort met haar afdeling waterpolo tot de nationale en Europese top. De ambitie is om dit in ieder geval vast te houden, zodat de vereniging voor iedereen wedstrijdbeleving op alle niveau's kan blijven aanbieden. Hiertoe is een beleidsplan voor de lange termijn opgesteld met als hoofddoelstelling:

het optimaal organiseren van de topsport en topsportbegeleiding waterpolo, waardoor de waterpoloselecties op nationaal en internationaal topniveau kunnen presteren.

Om die doelstellingen te realiseren heeft AZC in haar beleidsplan omschreven op welke manier de (toekomstige) selecties worden opgeleid en ondersteund. De vereniging doet dit zelf, maar zoekt wel overleg met onder andere KNZB en NOC*NSF. De structurering van topsport waterpolo vereist tevens een structurering van de financiering ervan. AZC verwacht van de gemeente Alphen aan den Rijn hierin een bijdrage, met name waar het gaat om de verwerving van (rijks)overheidssubsidies.

Topsport gerelateerde ontwikkelingen
Ontwikkelingen die van invloed zijn op de sportstructuren zijn onder andere die op onderwijsgebied: de opleiding sport en bewegen en de plannen voor een LOOT-school.

Opleiding Sport en Bewegen
Het ID-college in Alphen aan den Rijn heeft in samenwerking met de afdeling CIOS van het NOVA College in Haarlem in haar aanbod opgenomen het basisjaar voor de opleidingen sport- en bewegingsleider (BOL 3) en sport- en bewegingscoördinator (BOL 4). Omdat een belangrijk deel van de opleiding bestaat uit uitvoerend werk in de praktijk, kan dit voor bijvoorbeeld verenigingen in Alphen aan den Rijn op den duur een kans bieden om zaken te professionaliseren.

LOOT-school
Zowel het Scala College als het Ashram College hebben een aanvraag ingediend om de status LOOT school te verkrijgen. Dit betekent dat de school voor talentvolle sporters een speciaal schoolprogramma gaat aanbieden, waarbinnen het mogelijk is om op topniveau sport te bedrijven en tegelijkertijd een opleiding in het voortgezet onderwijs te volgen en af te ronden.

Op dit moment biedt het Scala College de mogelijkheid om opgenomen te worden in speciale sportklassen. Deze zijn niet direct gericht op topsport (een redelijk niveau aan bewegingsvaardigheden is voldoende), maar bieden wel een extra sportaanbod binnen de opleiding en zijn onder meer gericht ter voorbereiding op vervolgopleidingen zoals CIOS en ALO.

Het Ashram College start het nieuwe schooljaar 2003-2004 een vooropleiding Sport en Bewegen op VMBO-niveau, die aansluit bij de MBO-opleidingen op sportgebied van het ID-college.

Een LOOT-school in Alphen aan den Rijn betekent voor verenigingen met topsportambities dat er additionele mogelijkheden ontstaan om talentvolle jeugd een totaal pakket aan te bieden voor hun sportopleiding en hen zo ook op langere termijn te kunnen behouden voor de vereniging.

In februari 2003 heeft het Olympisch steunpunt het Scala College officieel als ‘LOOT-school’ aangewezen.

1.1.8. Vrijwilligersbeleid
De nota “vrijwillig (en) actief…” richt zich op alle vrijwilligers in Alphen aan den Rijn en daarom ook op de vrijwilligers in de sport. De nota komt erop neer dat de gemeente onderkent dat de bereidheid om vrijwilligerswerk te verrichten in Alphen aan den Rijn onder druk staat, maar dat het belang ervan groot wordt geacht. Van gemeentewege wordt dan ook initiatief genomen om vrijwilligerswerk te stimuleren en bevorderen. Concrete invulling hiervan in de sport is bijvoorbeeld het SAJA-project, waarin op basis van subsidie middels de breedtesportimpuls jongeren worden uitgenodigd om hun eigen invulling te geven aan het jongerenbeleid binnen de traditionele sportverenigingen.

Belangrijke aandachtspunten in de nota, die een directe relatie (kunnen) hebben met de sport, zijn de vacaturebank vrijwilligerswerk, gericht op bemiddeling naar ‘vaste’ vrijwilligersfuncties en een vrijwilligerspool, gericht op het aanbod van ‘losse’ klussen in de gemeente.

1.1.9. Het bewegende kind (maart 1995)

De notitie onderbouwt het belang van goed bewegingsonderwijs op basisscholen en streeft naar een beter positie ervan binnen de onderwijskaders. Goed bewegingsonderwijs draagt bij aan de verbetering van de gezondheid, een meer gerichte ontwikkeling van de motoriek en een bevordering van zowel persoons- als sociale vorming. Ook helpt het bij het bepalen van een keuze voor sport. Een belangrijke exponent van deze nota is de aanstelling van een consulent bewegingsonderwijs. Deze consulent is inmiddels in vaste dienst bij Sportspectrum. Een ander aandachtspunt, het in overleg met de Alphense Sportraad opzetten van kennismakingscursussen bij verenigingen, is niet van de grond gekomen.

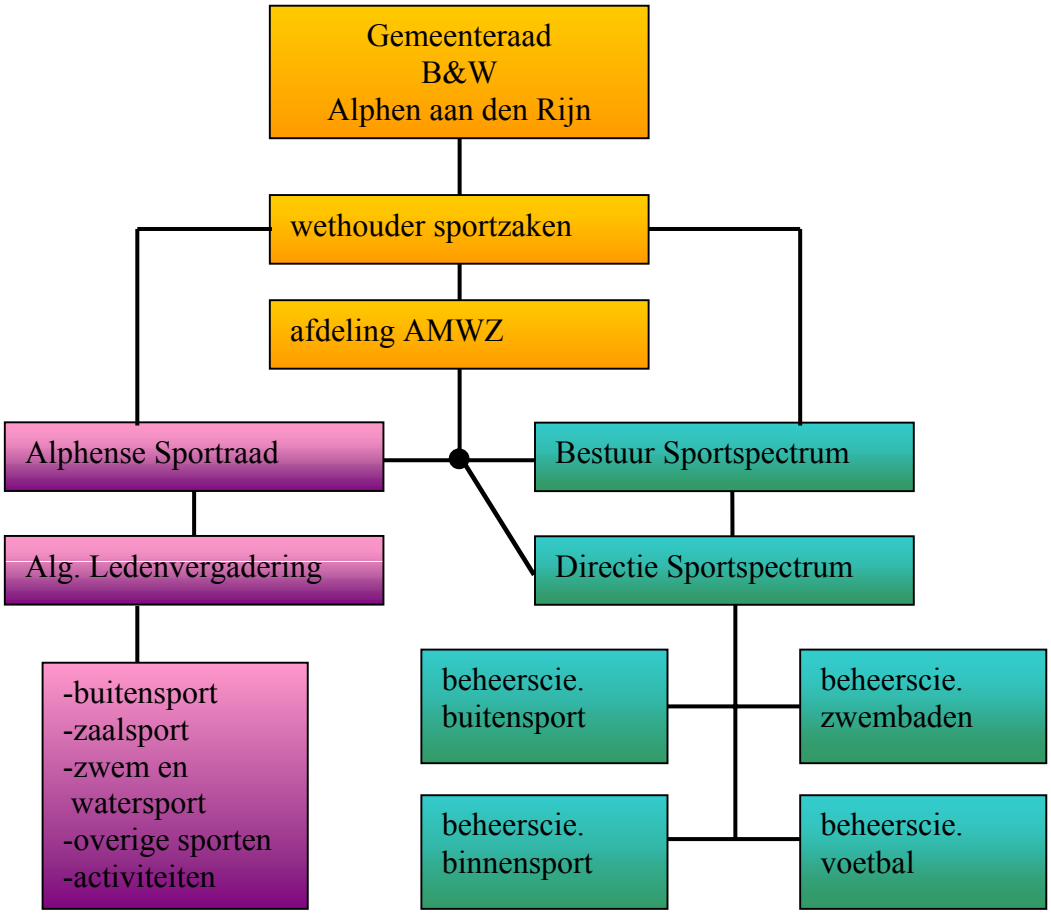
1.1.10. Sportstimulering

De notitie Sportstimulering (januari 1994) onderbouwt het door de gemeente opgezette sportstimuleringsplan voor de periode 1994 – 1998. Het plan richt zich tot alle leeftijden ingedeeld in jeugd tot en met 12 jaar, jeugd van 13 tot en met 18 jaar, volwassen van 19 tot en met 35 jaar, volwassenen van 36 tot en met 55 jaar en volwassenen van 56 jaar en ouder. Uitvoering van specifieke activiteiten ligt bij de afdeling Sport en Recreatie, inmiddels de stichting Sportspectrum. Het stuk biedt een mooi overzicht voor de mogelijkheden van sportstimulering per doelgroep, maar zoekt niet naar commitment. Er zijn naar aanleiding van de notitie alleen op ad hoc basis projecten uitgevoerd.

In het kader van sportstimulering wordt vermeld dat er in Alphen aan den Rijn een beroep gedaan kan worden op het Sportdeelname Fonds. Dit fonds ondersteunt desgevraagd minder draagkrachtigen bij het voldoen van het lidmaatschap van sportverenigingen.

1.2. Organisatie van de sport in Alphen aan den Rijn

De organisatiestructuur heeft als volgt vorm gekregen:

De gemeente is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en vaststellen van het sportbeleid dat wordt gevoerd in Alphen aan den Rijn. De uitvoering van dit beleid is opgedragen aan de stichting Sportspectrum. De Alphense Sportraad behartigt allereerst de belangen van de sportverenigingen, maar heeft ook een belangrijke adviserende taak, zowel aan de stichting Sportspectrum als aan de gemeente.

De wijze waarop overleg wordt gevoerd is als volgt vastgelegd.

SPORTOVERLEG	
deelnemers	**frequentie**
wethouder sportzaken, afdeling AMWZ en bestuur stichting Sportspectrum	2x per jaar
wethouder sportzaken, afdeling AMWZ, en bestuur Alphense Sportraad	2x per jaar
portefeuille overleg met wethouder Sportzaken en afdeling AMWZ	1x per maand
afdeling AMWZ en directeur Sportspectrum	1x per maand
afdeling AMWZ en vertegenwoordiging van Alphense Sportraad en Sportspectrum	4x per jaar
Sportspectrum, Alphense Sportraad en beheerscommissies	2x per jaar per cie
Alphense Sportraad en besturen van sportverenigingen	2x per jaar

stichting Sportspectrum
De stichting Sportspectrum is vanaf de zomer 2001 als extern verzelfstandigde organisatie actief ten behoeve van de sport en recreatie in Alphen aan den Rijn. Leidend voor de activiteiten is het volgende *Mission Statement*:

> *Stichting Sportspectrum onderscheidt zich van andere organisaties door enerzijds de doelstelling van de gemeente Alphen aan den Rijn op sport- en recreatiegebied om te zetten in concrete daden en anderzijds open te staan voor de kansen die de markt biedt.*
>
> *Het is de ambitie van Sportspectrum om een belangrijke taak te vervullen op de vrijetijdsmarkt in Alphen aan den Rijn en directe omgeving.*

De statutair vastgelegde taak van Sportspectrum is het beheren, exploiteren en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties in en rond Alphen aan den Rijn ten behoeve van de lichamelijke opvoeding en sportbeoefening van inwoners van Alphen aan den Rijn en de regio. Hieraan toegevoegd is de ontwikkeling van activiteiten in het kader van sportstimulering. Het gaat dus met name om de uitvoerende taken op het gebied van sport. De regiefunctie ten aanzien van de sport is uitdrukkelijk een taak van de gemeente gebleven. Sportspectrum kan wel adviezen uitbrengen (zowel gevraagd als ongevraagd) op het gebied van sportbeleid.

Er wordt nog gewerkt aan de opstelling van een samenwerkingsovereenkomst met daaraan verbonden een prestatieovereenkomst om de relatie tussen Sportspectrum en de gemeente verder te formaliseren.

Beheerscommissies
De vier beheerscommissies zijn in het leven geroepen om Sportspectrum te adviseren over de exploitatie van de sportaccommodaties en houden gelijk toezicht op de naleving van de huurovereenkomsten van de accommodaties en het gebruik ervan door derden. Daarnaast kan de commissie natuurlijk gebruikt worden voor afstemming en advisering aangaande bijzondere aangelegenheden.

De Alphense Sportraad
De Alphense Sportraad is oorspronkelijk (in de jaren ’70) opgericht om de verenigingsbelangen te behartigen bij de Gemeentelijke Sportstichting en het gemeentebestuur. Na de opheffing van de toenmalige Sportstichting, gevolgd door een goedbedoelde rechtstreekse betrokkenheid van de gemeente bij de Alphense Sport, verdween de animo voor een volwaardige Sportraad. De meest mondige verenigingen verwierven de benodigde individuele aandacht voor vernieuwing en uitbreiding, rechtstreeks bij de gemeentelijke instanties. De Sportraad speelde daarbij geen rol van belang meer en werd uiteindelijk meer beschouwd als een activiteitencommissie. Medio jaren ’90 kwam daarin duidelijke verandering.

Waar de huidige stichting Sportspectrum het gemeentebeleid ondersteunt en faciliteert heeft de Sportraad haar belangenbehartigende taken namens de Alphense verenigingen weer opgevat en representeert die verenigingen bij beleidsvorming en behoeftebepalingen. De Sportraad initieert zaken op grond van gemeenschappelijk verenigingsbelang, adviseert gemeente en Sportspectrum aangaande actuele ontwikkelingen en zij evalueert gemeentelijke initiatieven op sportgebied.

Gehandicaptensport
Binnen de officiële structuur is geen vertegenwoordiging aanwezig van de gehandicaptensport. Aangenomen wordt dat de belangen van de gehandicaptensport binnen de opgezette structuur vertegenwoordigd zullen worden door de afdeling AMWZ.

Slotsom
De sport in Alphen aan den Rijn heeft een relatief hoge organisatiegraad. De lijnen zijn betrekkelijk kort en alle groepen zijn vertegenwoordigd. Dit is een goede basis voor het vormen en toetsen van gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan door Sportspectrum.

1.3. Sportaccommodaties in Alphen aan den Rijn

Het sportaanbod in Alphen aan den Rijn is zowel voor binnen- als voor buitensport divers.[1] In het volgende wordt een overzicht gepresenteerd van gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties en de niet-gemeentelijke accommodaties, alsmede een beeld van de sporten waar de accommodaties voor worden gebruikt.

1.3.1. Gemeentelijke binnensportaccommodaties

◆	Sporthal De Arena	volleybal, badminton;
◆	Sporthal De Rijnstreekhal	basketbal, volleybal;
◆	Tijdelijke Ballonhal	korfbal, handbal;
◆	Sportzaal en gymnastieklokalen	tafeltennis, basketbal, volleybal, zaalvoetbal, gymnastiek, karate, badminton, skiën;
◆	Zwembad De Hoorn	gehandicaptensport, zwemmen, waterpolo, reddingsbrigade, duiken;
◆	Zwembad De Thermen	gehandicaptensport, zwemmen, waterpolo, reddingsbrigade, duiken.

1.3.2. Gemeentelijke buitensportaccommodaties

◆	Sportcomplex Zegersloot	american football, voetbal, schaatsen, wielrennen,

[1] Voor een uitgebreid overzicht inclusief gebruikmakende verenigingen wordt verwezen naar bijlage III van dit bijlagenrapport.

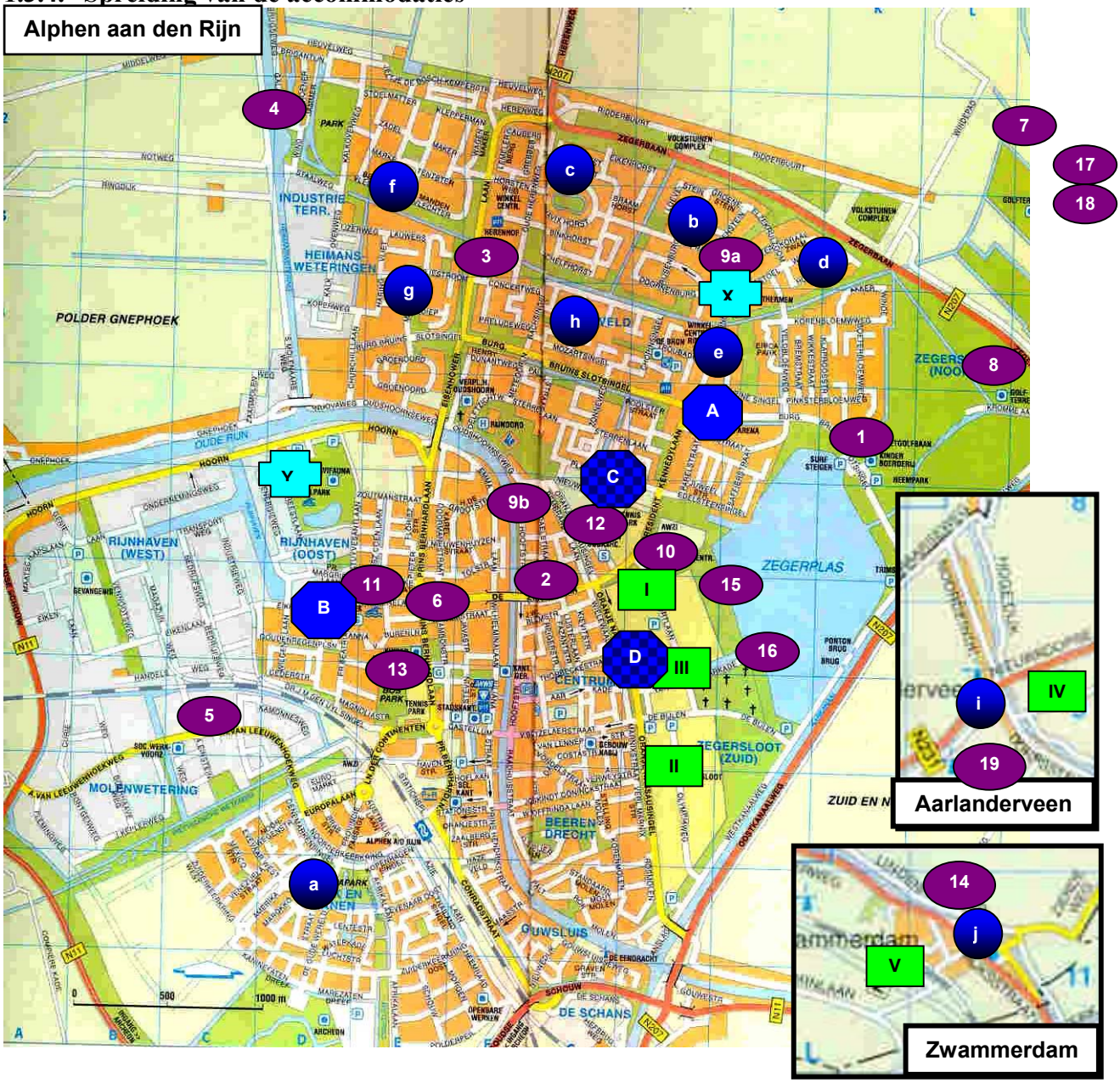
		handbal, hockey, jeu de boules, korfbal;
◆	Sportcomplex De Bijlen	voetbal, honk- en softbal;
◆	Atletiekacco. De Aarhoek	atletiek;
◆	Sportvelden Aarlanderveen	voetbal;
◆	Sportvelden Zwammerdam	voetbal.

1.3.3. Niet gemeentelijke accommodaties

◆	Accommodatie Golfclub Zeegersloot	golf;
◆	Midgetgolfbaan Paviljoen Amigo	midgetgolf;
◆	Marc's Place	fitness;
◆	Bowlingbaan	bowling;
◆	It's All-In Sports	fitness;
◆	Jachthaven Heimanswetering	watersport;
◆	Jawi Sportcentrum	fitness, badminton, ricochet, tafeltennis;
◆	Judoschool Arashi	budo;
◆	Manege De Alphense Ruiters	paardensport;
◆	Sportcentrum Kuipers	judo;
◆	Turn- en sporthal DOS-Sporthal	gymnastiek;
◆	Wet'n Wild Waterski	waterskiën;
◆	Tennis- en squash Nieuwe Sloot	tennis, squash;
◆	Tennispark TEAN	tennis;
◆	Kanovereniging Kromme Aar	kanoën;
◆	Roeivereniging	roeien;
◆	Windsurfvereniging	windsurfen;
◆	Zwammerdamse IJsbaan	schaatsen;
◆	Manege Ziende	paardensport.

Opgemerkt wordt dat sinds het verdwijnen van denksportcentrum Passepartout de diverse denksportverenigingen, zoals dammen, schaken, bridge en go, hun onderkomen hebben gezocht in diverse zalen (waaronder bijvoorbeeld de Baron, Nabij en de Kerkzaal).

1.3.4. Spreiding van de accommodaties

Gemeentelijke sportaccommodaties			
Sporthallen			
A	De Arena	B	De Rijnstreekhal
C	Locatie nieuwe sporthal	D	Tijdelijke ballonhal
Sportzalen en gymnastieklokalen			
a	Sportzaal Kerk en Zanen	b	Batenstein
c	Havixhorst	d	Honingzwam
e	Lupinesingel	f	Mandenvlechter
g	Marsdiep	h	Verdihof
i	Aarlanderveen	j	Buitendorpstraat
Zwembaden			
X	De Thermen	Y	De Hoorn
Buitensportaccommodaties			
I	Sportcomplex De Bijlen	II	Sportcomplex Zegersloot
III	Atletiekacc. De Aarhoek	IV	Sportcomplex Aarlanderveen
V	Sportcomplex Zwammerdam		

Niet-gemeentelijke sportaccommodaties			
1	Midgetgolf Amigo	2	Marc's Place
3	It's All-In Sports	4	Heimanswetering
5	Jawi Sportcentrum	6	Arashi Judoschool
7	Manege Alph. Ruiters	8	Golfclub Zegersloot
9a	Sportc. Kuipers	9b	Sportc. Kuipers
10	Bowlingcentrum	11	LTB-hal DOS
12	Nieuwe Sloot racketsp.	13	TEAN tennisclub
14	IJsbaan Zwammerdam	15	Teleski Wet 'n Wild
16	Windsurf club	17	Roeivereniging
18	Kanovereniging	19	Manege Ziende

Ten aanzien van de fysieke spreiding van de accommodaties valt een aantal dingen op:

- de buitensportaccommodaties zijn volledig geconcentreerd en liggen aan de oostzijde van de gemeente ingeklemd tussen het centrum en de Zegerplas;
- de te overbruggen afstand voor bewoners van Oudshoorn, het noordelijke deel van Ridderveld, Hoorn, Kerk en Zanen en Rietveld is het grootst;
- Kerk en Zanen beschikt alleen over sportzaal de Oude Wereld binnen haar grenzen en verder is geen sportaanbod aanwezig;
- de wijk Zegersloot beschikt over een ruim en gevarieerd aanbod aan gemeentelijke voorzieningen;
- de zwembaden liggen vrij perifeer, met name De Hoorn;
- de gemeentelijke gymnastieklokalen liggen vrijwel allemaal in de noordelijke helft van de gemeente;
- de sporthallen liggen nu nog redelijk gespreid, maar indien de nieuwe hal de Rijnstreekhal zal gaan vervangen ontstaat er een sterke concentratie.

1.4. Het gebruik van het bestaande accommodatieaanbod

1.4.1. De gemeentelijke binnensportaccommodaties

Het gebruik van de binnensportaccommodaties wordt onderverdeeld in het gebruik van de sporthallen en de gymnastieklokalen.

Sporthallen seizoen 2001-2000

Gebruiksuren seizoen 2001/2002		
	Arena	Rijnstreekhal
sport-verenigingen	1570	1185
scholen voort-gezet onderwijs	1600	1600
TOTAAL	**3170**	**2785**

Afgezet tegen de stichtingsnorm voor sporthallen van 1600 uur bezetting op jaarbasis[2] kan worden gesteld dat de bezetting van beide hallen zeer goed is. De Arena realiseert bijna het dubbele van de norm en de Rijnstreekhal haalt bijna 75% extra. Het is daarom niet verwonderlijk dat de realisatie van een derde sporthal in gang is gezet en dat in afwachting van de oplevering per januari 2003 een tijdelijke ballonhal wordt opgericht.

Er is op dit moment overduidelijk sprake van een tekort aan binnensportruimte. Dit is aangetoond in eerder onderzoek dat is verricht in 2000.[3] De stichting Sportspectrum gaat ervan uit dat dit probleem is opgelost zodra de ballonhal in gebruik genomen kan worden.

[2] De VNG gaat uit van een stichtingsnorm van 1600 uur per jaar inclusief schoolsport. Het NOC*NSF hanteert 1400 uur exclusief schoolsport.

[3] Haalbaarheidsonderzoek binnensport- en evenementenaccommodatie Alphen aan den Rijn, Hopman•Andres Consultants BV, maart 2000.

De totale ruimtebehoefte is geïnventariseerd en er wordt per januari 2003 een nieuwe indeling gemaakt voor alle gebruikers. Opgemerkt wordt dat gezien het genoemde totaal aan gebruiksuren van 5955 er op 400 uur na wordt voldaan aan de norm voor een vierde sporthal. De plannen voor de nieuwe vaste sporthal gaan uit van een dubbele sporthal met scheidingswanden. Tot oplevering van de nieuwe accommodatie is instandhouding van de Rijnstreekhal noodzakelijk. Gezien de bouwkundige en technische staat van de Rijnstreekhal is in het eerder genoemde haalbaarheidsonderzoek gesteld dat uitbreiding en dus ook renovatie niet wenselijk lijkt. Die opmerking is met name geplaatst vanwege de opdracht voor het onderzoek om ook evenementen mogelijk te maken in de accommodatie. Als sporthal met alleen een sportfunctie ligt dit iets genuanceerder. Ook al blijft sprake van een gedateerdheid van de accommodatie die ook met renovatie niet te verhelpen is, indien na oplevering van de nieuwe accommodatie nog steeds sprake is van een tekort aan ruimte, zou een gerenoveerde Rijnstreekhal hier uitkomst kunnen bieden. Van belang is om dit aspect tegen die tijd nader tegen het licht te houden. Op dit moment is het beleid om alleen de hoogst noodzakelijke reparaties om gebruik te kunnen garanderen uit te voeren in de hoop dat het achterstallig onderhoud niet leidt tot onacceptabele situaties.

Gymnastieklokalen seizoen 2001-2002

Gebruiksuren seizoen 2001/2002		
	9 lokalen	gemiddelde
sport-verenigingen	6134	681
scholen voort-gezet onderwijs	6860	762
TOTAAL	**12994**	**1443**

Gemiddeld genomen wijkt dit resultaat slechts 10% af van de norm. Gezien de gebruikelijke functie van gymnastieklokalen specifiek ten behoeve van het onderwijs, is dit een zeer goede score. Het belangrijkste criterium voor realisatie is immers de afstand tot de onderwijsinstelling en niet de bezetting. De animo voor gebruik van gymnastieklokalen door verenigingen ligt doorgaans ook lager dan de animo voor sporthallen, omdat de afmetingen voor het beoefenen van bepaalde sporten niet geschikt zijn.

Tarieven

binnensport tarieven per uur seizoen 2002				
	Arena	Rijnstreekhal	gymnastieklokalen	sportzaal
ma-vr	29,21	29,21	14,00	22,40
za-zo	34,33	34,33	15,40	24,64

Dit zijn de basistarieven zonder toezicht en zonder extra werkzaamheden voor bijvoorbeeld opbouw van de zaal ten behoeve van basketbal of badminton. Ook is het mogelijk voor de sporthallen en de sportzaal om een deel van de hal te huren, uiteraard tegen gereduceerd tarief. Tenslotte zijn er verschillende tarieven voor schoolgebruik, buitenschools gebruik en commercieel gebruik.

1.4.2. De gemeentelijke buitensportaccommodaties

De buitensportaccommodaties, alsmede de was- en kleedvoorzieningen, zijn eigendom van de gemeente. De eigendom van de bijbehorende clubhuizen ligt bij de gebruikmakende verenigingen die hiertoe een recht van opstal hebben gekregen van de gemeente. Een enkele vereniging is ook eigenaar van de was en kleedaccommodatie en in die hoedanigheid ook verantwoordelijk voor het onderhoud. Indien verenigingen aanverwante voorzieningen bij of op hun velden willen plaatsen, zoals veldverlichting of tribunes, dienen zij die zelf te bekostigen en te onderhouden.

Bij het vaststellen van de tarieven voor gebruik worden per accommodatie en veelal ook per type team (jeugd, senioren etc.) verschillende bedragen gehanteerd. De structuur is ingewikkeld en gebaseerd op in het verleden gemaakte keuzes. Er vindt wel een jaarlijkse indexering plaats. De indexen die zijn gehanteerd in de afgelopen jaren zijn:

1998	1999	2000	2001	2002
2,1%	2,25%	1,8%	3,6%	4,5%

Ten aanzien van het gebruik van de buitensportvoorzieningen wordt als basis genomen de informatie die de stichting Sportspectrum hierover heeft opgenomen. Globale maatstaf hierbij is de mogelijkheid om in het weekend de wedstrijdplanning voor alle teams rond te krijgen conform de daarvoor gestelde planningsnormen van de NSF. De huidige status daarin is de volgende. Er doen zich ten aanzien van honk- en softbal, atletiek, hockey, korfbal en handbal op dit moment geen problemen voor. Voor de toekomst geldt dat er geen cijfermatige onderbouwing voorhanden is. In het licht van de algemene sportontwikkeling en de demografische situatie en de sportparticipatie in Alphen aan den Rijn kan daarom op hoofdlijnen gesteld worden dat de capaciteit ook voor de komende periode nog toereikend zal zijn. Aangetekend wordt dat deze voorzieningen allemaal in de kern Alphen aan den Rijn gelegen zijn. In Zwammerdam en Aarlanderveen zijn deze sporten niet vertegenwoordigd.

Voor het voetbal gelden de volgende opmerkingen. Voetbalvereniging Zwammerdam heeft ten aanzien van de capaciteit geen wensen (er is wel een wens voor verbetering van de trainingsfaciliteiten). Sportvereniging Aarlanderveen kent een tekort aan wedstrijdcapaciteit, met name bij de E en F junioren.

Sportvereniging ARC, gebruik makend van sportcomplex Zegersloot, heeft een periode van groei gekend, maar heeft het laatste jaar leden verloren. Op dit moment geeft de capaciteit in verhouding tot het aantal leden van de vereniging geen aanleiding tot zorg.
De voetbalverenigingen Alphen, Alphense Boys en Alphia maken alledrie gebruik van sportcomplex De Bijlen. Met name op de zaterdagen is het ternauwernood mogelijk om alle competitiewedstrijden in te delen. Opgemerkt wordt dat er in de afgelopen jaren een verschuiving is opgetreden in de grootte van de drie verenigingen. In het bijzonder Alphense Boys maakt op dit moment een sterke groei door. Er zijn echter geen cijfers uit een verder verleden voorhanden die nader inzicht in kunnen bieden in de mate waarin de ontwikkelingen als structureel kunnen worden betiteld.

1.4.3. De zwembaden

Alphen aan den Rijn beschikt over twee zwembaden. De Thermen bestaat uit een overdekt wedstrijdbad en een doelgroepenbad. De Hoorn heeft daarnaast ook een recreatiebad en openlucht zwemvoorzieningen. Er is een functionele indeling gemaakt. Hierdoor is er in De Thermen nauwelijks ruimte voor recreatief zwemmen. Het bad wordt met name gebruikt voor verenigingszwemmen en instructie. De Hoorn is vooral gericht op recreatief zwemmen.

Tarieven

De gewone tarieven zijn voor beide baden uniform en iets onder de landelijke gemiddelden[4]:

zwembaden Alphen 2002	tarief
badkaart	2,50
badkaart bijzondere activiteiten	3,75
zwemles kinderen (30 min.)	2,75
zwemles volwassenen	5,50
diplomazwemmen	3,55

landelijk gemiddelde per type zwembad 2002	tarief badkaart
overdekt	2,55
openlucht	2,40
combi	2,75
gemiddelde alle baden	2,57

bijzondere tarieven 2000	overdekt	openlucht	combi
doelgroepzwemmen (1 uur)	3,40	2,45	3,56
leszwemmen (1 uur)	5,22	3,31	5,33

De bijzondere tarieven van 2002 liggen iets hoger dan de landelijke gemiddelden over 2000, maar indien een indexering van 3% per jaar wordt toegepast op de landelijke cijfers komt Alphen ook met die tarieven onder het landelijk gemiddelde.

Gebruik

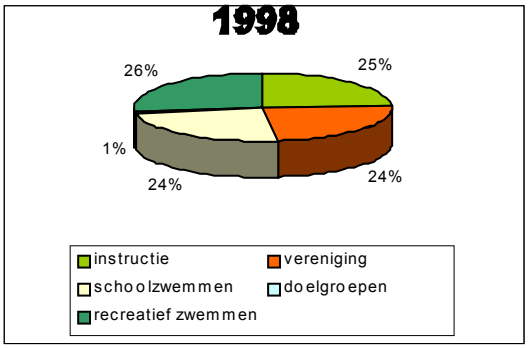
De landelijk tendens in het gebruik van zwembaden laat een dalend bezoekaantal zien. Zwembad De Hoorn gaat tegen die trend in. Dit kan verklaard worden door het feit dat het bad pas in 1998 is geopend en een ouder bad is verwijderd. De ontwikkelingen op een rij:

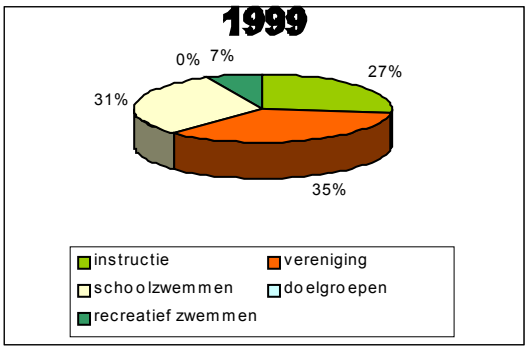
Bezoekaantal	De Thermen				De Hoorn			
jaar	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
instructie	28.313	29.909	20.484	23.183	15.207	22.143	21.361	23.235
vereniging	27.088	38.160	35.865	50.881	16.983	14.593	13.398	15.657
schoolzwemmen	27.536	34.228	27.264	30.960	13.081	17.571	17.878	16.052
doelgroepen	918	-	-	-	16.882	20.305	20.136	20.418
recreatief zwemmen	31.167	7.821	15.173	16.437	233.977	259.657	266.630	291.429
	115.022	110.118	98.786	121.461	296.130	334.269	339.403	366.791

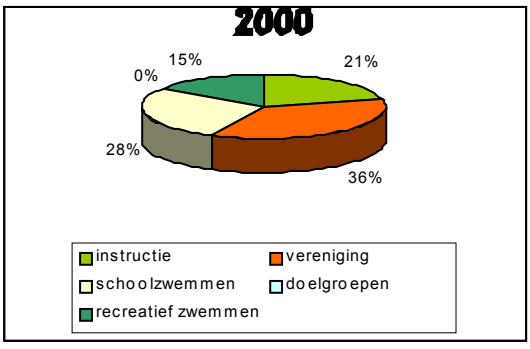
[4] Bron landelijke gemiddelden: Nationaal Zwembad Onderzoek 2002, Flikweert Leisure Consultants.

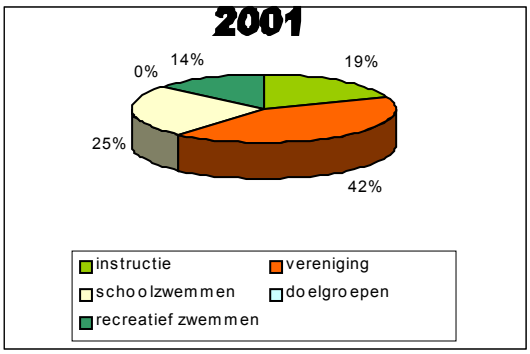
In tabelvorm ziet het er als volgt uit:

De Thermen

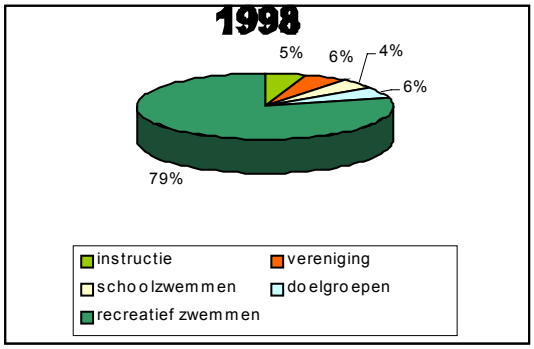

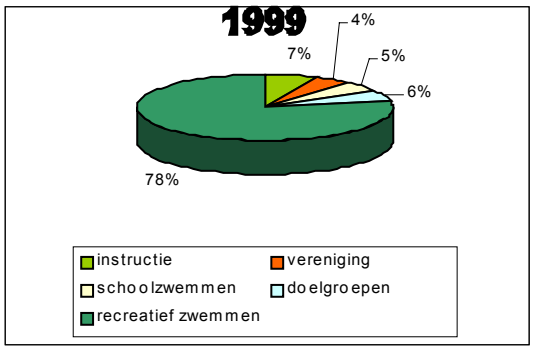

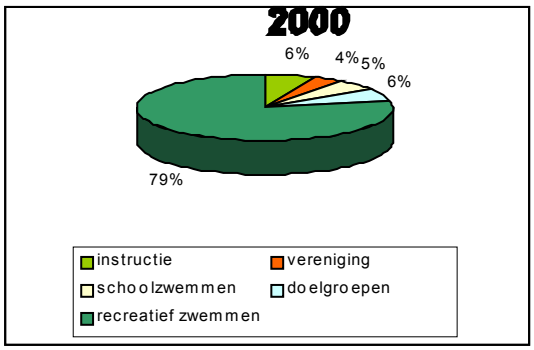

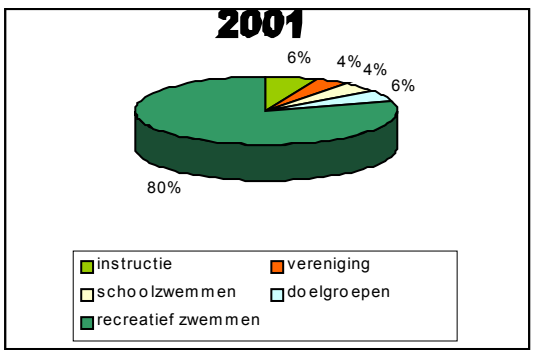

De Hoorn

Bij de opening van De Hoorn in 1998 is begonnen aan de herverdeling van het zwembadgebruik. De Thermen wordt zoveel mogelijk gebruikt voor instructie en wordt ter beschikking gesteld aan verenigingen. In de jaren tot 2001 is een teruggang waar te nemen in het bezoekaantal. Een verklaring hiervoor kan worden gevonden in de herverdeling van doelgroepen. Zo is met name het aandeel verenigingszwemmen sterk uitgebreid in De Thermen, wat minder invloed zal hebben op het totaal bezoekaantal. In 2001 lijkt het tij zich te hebben gekeerd. De taartdiagrammen laten duidelijk zien dat De Hoorn gericht is op het recreatiezwemmen. Relatief gezien is het aandeel stabiel. Absoluut gesproken blijkt dat het recreatief bezoekaantal in het combibad vooralsnog groeit. Nemen we de totale bezoekaantallen van beide zwembaden samen dan is in het jaar 1999 een stijging van 8% zichtbaar ten opzichte van 1998. Alleen 2000 onderscheid zich door een daling van het bezoekaantal met circa 2%, maar 2001 maakt dit ruimschoots goed door een totale stijging van maar liefst 11%. Alleen het niet direct beïnvloedbare cijfer voor schoolzwemmen loopt iets terug.

Landelijk is de tendens in 2000 een verdere stijging van het bezoek aan combibaden (+15%), terwijl overdekte baden en openluchtbaden kampen met een terugloop (respectievelijk –27,5% en –27%).[5] Overigens wordt voor de openlucht baden ten dele een oorzaak gevonden in het slechte weer van de zomer van 2000.

Het gemiddeld aantal bezoeken per inwoner van Alphen aan den Rijn ligt in op circa 6,3 (= het animocijfer) bezoeken per jaar. Het landelijk gemiddelde voor het jaar 2000 volgens het Nationaal Zwembad Onderzoek 2002 is 6,5 bezoeken per inwoner per jaar. Oudere cijfers van het CBS geven voor het jaar 1997 nog een gemiddelde van 5,9 voor de landelijke situatie en 6,2 voor alleen Zuid-Holland.[6] De absolute stijging in 2001 brengt het animocijfer afgezet tegen het bevolkingsaantal per 1 januari 2002 op 6,9. Het zwembadbezoek in Alphen aan den Rijn tekent zich derhalve duidelijk positief af.

1.4.4. Niet-gemeentelijke sportvoorzieningen

Ten aanzien van het gebruik van niet-gemeentelijke sportaccommodaties is bij de opdrachtgever beperkt informatie voorhanden. Het is ook niet persé noodzakelijk om hierin volledig inzicht te krijgen. Wel van belang kan zijn om de mogelijkheden van de niet-gemeentelijke sportaccommodaties beter in te zetten in het streven de gemeentelijke beleidsdoelstellingen te bereiken. Het sportaanbod ontwikkelt zich immers niet alleen op gemeentelijk vlak, maar zeker ook daar buiten. Versterkte samenwerking en afstemming tussen partijen is daarom zeer wenselijk.

[5] Bron Nationaal Zwembad Onderzoek (NZO) 2002, Flikweert Leisure Consultants.
[6] Bron CBS Zwembaden en sportaccommodaties 1997.

1.5. Sportparticipatie in Alphen aan den Rijn

Ter voorbereiding op de vier overlegvergaderingen van de georganiseerde sport in Alphen aan den Rijn heeft de Sportraad in 2001 een inventarisatie gemaakt van het aantal leden per vereniging. In totaal zijn er door de Sportraad 72 verenigingen geregistreerd, waarvan er 46 het ledenaantal hebben opgegeven. Op basis van deze gegevens geeft de top 25 verenigingen qua ledenaantal het volgende beeld:

TOP 10 NEDERLAND 1999	
1	Voetbal
2	Tennis
3	Gymnastiek
4	Schaatsen
5	Zwemmen
6	Paardensport
7	Volleybal
8	Skiën
9	Golf
10	Hockey

TOP 25 LEDENAANTALLEN ALPHEN AAN DEN RIJN 2001		
1	Voetbal	3570
2	Tennis	2050
3	Gymnastiek	1550
4	Zwemmen	1270
5	Golf	1100
6	Atletiek	700
7	Hockey	625
8	Badminton	545
9	Korfbal	410
10	Volleybal	365
11	Wielrennen, wandelen	360
12	Vecht- en verdedigingsport	350
13	Roeien	213
14	Squash	200
15	Honk- en softbal	192
16	Tafeltennis	167
17	Kanoën	160
18	Schaatsen	150
19	Handbal	135
20	Watersport	125
21	Zaalvoetbal	123
22	Basketbal	120
23	Jeu de boules/ Bowles	90
24	Midgetgolf	50
25	Denksport	50

Opvallend is dat de top 3 in Alphen hetzelfde is als nationaal gezien. Uit de beschikbare informatie komt naar voren dat met name kleine verenigingen geen opgave hebben gedaan van hun ledenaantallen. Verwacht wordt dat het totaalbeeld een marginale invloed op de top 10 zal hebben. Het schaatsen moet in Alphen genoegen nemen met een 18de positie. Dit is toe te schrijven aan het ontbreken van de aantallen leden van enkele schaatsverenigingen. Van de paardensport zijn in het geheel geen Alphense gegevens voorhanden. Fitness komt niet voor in het overzicht omdat het product wordt aangeboden door particulieren. Hoeveel gebruikers deze particulieren hebben is niet bekend. Tenslotte wordt opgemerkt dat onder denksport vooralsnog alleen de leden van de schaakvereniging, die als enige denksportvereniging is aangesloten bij de Sportraad, zijn geregistreerd. Gezien de bestaande dam-, go- en bridgeverenigingen zal dit aantal in werkelijkheid aanzienlijk hoger liggen. Geschat wordt dat het totaal aantal leden van de denksport ruim boven de duizend ligt.

Omdat er geen eerdere gegevens beschikbaar zijn over de ledenaantallen is het niet mogelijk om een uitspraak te doen over de ontwikkeling van de deelname per sport. De geregistreerde opgaven van ledenaantallen leveren een sportdeelnamecijfer op van circa 25%. Gezien het landelijke cijfer van 30% is dit niet hoog, maar aangezien een beeld van de totale omvang ontbreekt doordat niet alle cijfers beschikbaar zijn, mag verwacht worden dat met de volledige cijfers een hoger percentage kan worden gescoord.

Dit wordt bevestigd in de stadspeiling 2000 waaruit naar voren is gekomen dat het percentage Alphenaren dat lid is van een sportvereniging hoger ligt dan het landelijk gemiddelde en ook de sportdeelname per inwoner hoger ligt. Opgemerkt dient te worden dat zich onder de getelde leden ook inwoners uit andere gemeenten zullen bevinden. Er zullen echter ook inwoners uit Alphen zijn die elders lid zijn van een vereniging.

De landelijke trend[7] laat een lichte daling van het aantal beoefenaren zien in voetbal en tennis. Vrijwel alle binnensporten hebben landelijk te kampen met teruggang in leden, met name badminton, maar ook volleybal en handbal. Alleen squash mag zich als binnensport nog op een toenemend aantal leden verheugen. Golf is een spectaculaire stijger, maar ook de wielersport en de paardensport doen het goed.

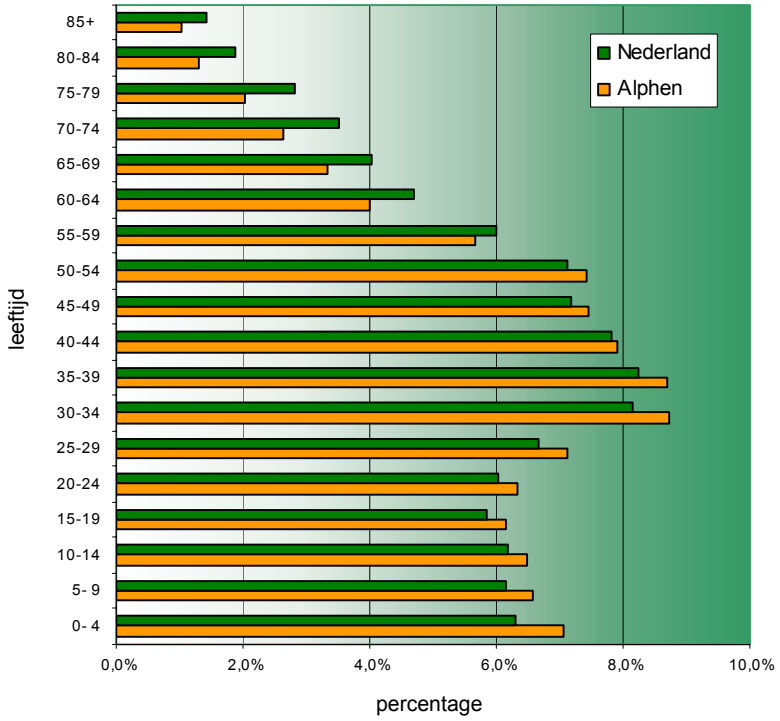
1.6. Lokale bevolkings- en omgevingsontwikkelingen

1.6.1. Demografisch

De gemeente Alphen aan den Rijn bestaat naast Alphen aan den Rijn zelf uit de dorpen Aarlanderveen en Zwammerdam. De kern Alphen aan den Rijn is verdeeld in negen wijken. Aarlanderveen en Zwammerdam worden beide als één wijk gezien.

2002	Alphen	Nederland
0- 4	4.971	1.014.622
5- 9	4.622	989.238
10-14	4.571	994.388
15-19	4.331	942.388
20-24	4.467	970.356
25-29	5.023	1.072.094
30-34	6.156	1.313.645
35-39	6.137	1.329.632
40-44	5.571	1.257.196
45-49	5.262	1.157.746
50-54	5.232	1.145.442
55-59	3.994	965.141
60-64	2.823	754.683
65-69	2.346	647.841
70-74	1.860	563.712
75-79	1.440	455.554
80-84	923	300.586
85+	716	231.021
TOTAAL	70.445	16.105.285

Bronnen: gemeente Alphen aan den Rijn en CBS
Bewerking: Hopman•Andres Consultants

[7] Bron: Trends en determinanten in de sport (2000). Vergeleken worden de jaren 1995 en 1999.

De opbouw van de bevolking van de hele gemeente per januari 2002 wordt in het schema links in absolute aantallen vermeld en afgezet tegen Nederland. De grafiek vergelijkt ook Alphen aan den Rijn met Nederland en geeft de percentages per leeftijdsgroep weer. Alphen aan den Rijn is ten opzichte van het landelijk gemiddelde een relatief jonge gemeente. Alle leeftijdsgroepen tussen de 0 en de 54 jaar zijn oververtegenwoordigd, terwijl 55-plussers ondervertegenwoordigd zijn in vergelijk met het landelijk gemiddelde. Dit beeld blijft ook in de prognoses voor de nabije toekomst ongewijzigd, blijkens het volgende overzicht.

	2002		2005		2010		2015	2013
	Nederland	Alphen aan den Rijn	Nederland	Alphen aan den Rijn	Nederland	Alphen aan den Rijn	Nederland	Alphen aan den Rijn
totaal abs.	16.105.285	**70.445**	16.424.709	**71.578**	16.864.472	**73.657**	17.204.906	**74.515**
0-19	3.940.636	**18.495**	4.038.449	**19.011**	4.079.758	**19.386**	4.035.626	**19.255**
20-64	9.965.935	**44.665**	10.096.882	**44.798**	10.286.150	**45.324**	10.269.688	**44.995**
> 65	2.198.714	**7.285**	2.289.371	**7.769**	2.498.564	**8.947**	2.899.591	**10.265**
%								
0-19	24,5	**26,3**	24,6	**26,6**	24,2	**26,3**	23,5	**25,8**
20-64	61,9	**63,4**	61,5	**62,6**	61,0	**61,5**	59,7	**60,4**
> 65	13,7	**10,3**	13,9	**10,9**	14,8	**12,1**	16,9	**13,8**

Hierbij valt op dat het voor heel Nederland de verwachting is dat ten opzichte van 1 januari 2002 in 2015 de bevolking met bijna 7% is gegroeid. In Alphen aan de Rijn in 2013 ligt dit percentage met bijna 6% iets lager. Het percentage jongeren blijft in Alphen boven het landelijk gemiddelde en het percentage ouderen blijft onder het landelijk gemiddelde. Toch is ook in Alphen conform de landelijke tendens een ontgroening en vergrijzing zichtbaar.

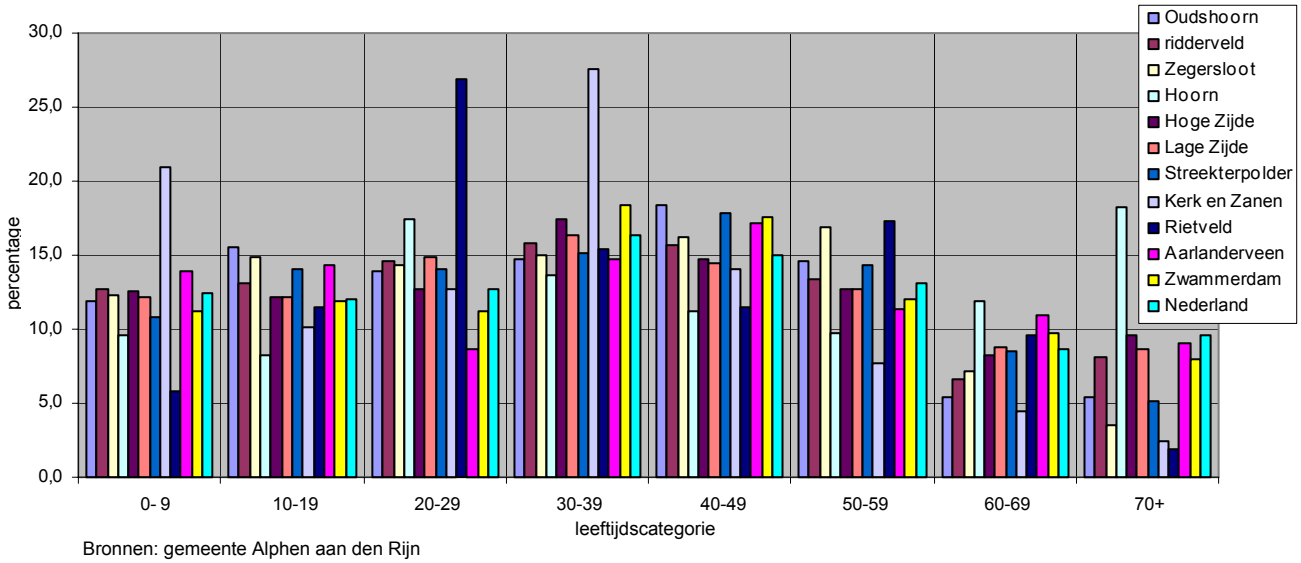
Programma nieuwbouw

Aangetekend wordt dat in voorgaande prognose het huidige nieuwbouwprogramma tot en met 2015 is verdisconteerd. Alhoewel er een aanzienlijke hoeveelheid nieuwe woningen zal worden gebouwd is de verwachting dat door de gezinsverdunning er tegen die tijd geen sterkere groei van de totale Alphense bevolking wordt verwacht dan is aangegeven in de prognose. De bouwplannen geven de verantwoordelijke gemeentelijke afdeling ruimtelijke ordening en volkshuisvesting zelfs aanleiding te stellen dat het aanbod in 2015 op basis van de huidige uitbreidingsmogelijkheden niet zal kunnen voldoen aan de totale vraag naar nieuwe woningen.

Wijkgebonden informatie

De meest recente beschikbare informatie over de leeftijdsopbouw in percentages per wijk[8] is van 1 januari 2001 en biedt het volgende inzicht:

[8] Nederland is toegevoegd als referentie. Gebruikt zijn de waarden van 2002. Bron: CBS

Bronnen: gemeente Alphen aan den Rijn
en CBS
Bewerking: Hopman•Andres Consultants

Over de demografische opbouw van de wijken zijn de volgende opmerkingen te maken:

- De gegevens voor de wijk Rietveld zijn vanwege het beperkt aantal bewoners (50) niet bijzonder representatief.
- Kerk en Zanen huisvest relatief gezien de meeste jonge kinderen en derhalve ook een grote groep in de leeftijd van 30 tot 39 jaar.
- Hoorn valt op door zijn relatief lage vertegenwoordiging van jonge kinderen en hoge aantal 60-plussers.
- De wijken Hoge en Lage Zijde weerspiegelen het meest de landelijke gemiddelden.
- Aarlanderveen is iets meer vergrijsd dan Zwammerdam, maar daarentegen heeft Aarlanderveen wel een relatief grote groep kinderen in de leeftijd van 0 tot 19 jaar.

Andere beschikbare informatie per wijk[9]:

	Oudshoorn	Ridderveld	Zegersloot	Hoorn	Hoge Zijde	Lage Zijde	Steektepolder	Kerk en Zanen	Rietveld	Aarlanderveen	Zwammerdam	Alphen aan den Rijn
Aantal inwoners absoluut	9.599	14.503	10.840	4.158	7.198	8.459	922	11.355	50	1.203	1.936	70.223
Aantal inwoners percentueel	13,7%	20,7%	15,4%	5,9%	10,3%	12,0%	1,3%	16,2%	0,1%	1,7%	2,8%	100%
Gemiddelde leeftijd	35,1	36,3	34,9	42,9	37,7	37,1	36,2	30,0	34,3	37,5	38,0	36,4
Aantal woningen	3.798	5.943	4.192	1.993	2.929	3.582	270	4.190	17	432	545	27.891
Gemiddeld besteedbaar inkomen per inwoner	10.800	10.500	10.600	10.100	10.500	10.900	9.500	11.000	x	10.000	10.100	10.400
Gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden	28.100	25.800	28.700	19.600	26.100	26.200	26.200	28.900	x	26.900	29.700	26.620

[9] Bron: statistisch jaaroverzicht Alphen aan den Rijn 2001. Bewerking: Hopman•Andres Consultants

De drie wijken Ridderveld, Zegersloot en Kerk en Zanen zijn samen goed voor ruim de helft van het totale bevolkingsaantal van de gemeente. In Rietveld wonen heel weinig mensen. De gemiddelde leeftijd is het hoogste in Hoorn. Opvallend is dat in de wijk Kerk en Zanen, waar de gemiddelde leeftijd het laagst is, het gemiddeld besteedbaar inkomen per inwoner per jaar het hoogste scoort. Het gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden scoort niet het hoogste. Er wonen relatief gezien waarschijnlijk meer alleenstaanden in Kerk en Zanen dan in bijvoorbeeld Zwammerdam, waar het gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden het hoogste is.

Het gemiddeld besteedbaar inkomen per persoon per jaar in Alphen aan den Rijn in 2001 ligt met €10.400,= iets onder het landelijk gemiddelde, dat in 2000 € 10.900,=[10] was. Opmerkelijk is dat het gemiddeld inkomen per huishouden per jaar in Alphen aan den Rijn in 2001 met circa € 26.600,= hoger ligt dan het landelijk gemiddelde van € 24.700,= in 2000. In 1998 nam Alphen aan den Rijn landelijk gezien de 101ste plaats in op de ranglijst van het gemiddeld besteedbaar inkomen per inwoner.

Allochtone inwoners[11]

Allochtonen per 1 januari 2000		
	aantal	percent.
België	105	0,15%
Duitsland	320	0,46%
Verenigd Koninkrijk	245	0,35%
Turkije	650	0,93%
Marokko	1165	1,67%
Suriname	995	1,42%
Nederlandse Antillen + Aruba	355	0,51%
Indonesië incl voormalig Nederlands Indië	1705	2,44%
Overige landen	1745	2,49%
Totaal	7285	10,41%

Op basis van de definitie van het CBS (zie voetnoot onder aan de pagina) wordt ruim 10% van de totale bevolking (69.956 in januari 2000) in Alphen aan den Rijn gezien als van buitenlandse afkomst. De grootste vertegenwoordiging hiervan bestaat uit Indonesiërs inclusief voormalig Nederlands Indië en de categorie overige landen, beide met bijna 2,5% van de totale bevolking in Alphen aan den Rijn. Met ruim 1,5% wordt Marokko vertegenwoordigd en Suriname is goed voor bijna 1,5%. Het aandeel van niet-westerse en overige landen is circa 60% van het totaal.

[10] Bron: CBS, oktober 2002

[11] CBS definitie: Alle personen van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Allochtonen van de eerste generatie zijn gerubriceerd naar het land waar zij zijn geboren. Allochtonen van de tweede generatie zijn gerubriceerd naar het geboorteland van de moeder, tenzij dit Nederland is. In dat geval zijn zij gerubriceerd naar het geboorteland van de vader.

Opgemerkt wordt dat uit onderzoek blijkt dat allochtone inwoners in het algemeen een ander sportgedrag vertonen dan autochtone inwoners. Er wordt gemiddeld minder aan sport gedaan en men is minder vaak lid van een sportvereniging. Indien er wordt gesport is dat vaak in ongeorganiseerd verband. Volgens een opmerking in de stadspeiling 2000 wordt ervaren dat de mogelijkheden voor meisjes op apart te sporten beperkt zijn.

1.6.2. Omgevingsontwikkelingen

Alphen aan den Rijn ligt in het Groene Hart. De mogelijkheden om uit te breiden zijn daarom relatief beperkt. De ambities van Alphen om te ontwikkelingen tot een evenwichtige gemeente zijn echter groot. In 1992 is door vaststelling van de nota “De Brug Centraal” de toekomst voor het centrum van de stad beschreven. De ontwikkelingen zijn ingrijpend. Het streven is om Hoge en Lage Zijde zo te ontwikkelen dat ze samen een gebalanceerd stadscentrum vormen (voorheen lag het zwaartepunt van commerciële detailhandel vooral aan de Lage Zijde).

Tegen 2005 levert de hele operatie een modern stadshart op met een uitgebreid aanbod aan wonen, winkelen, cultuur en horeca, alsmede comfortabele en veilige openbare ruimtes: ondermeer diverse nieuwe stadswoningen, een theater/bioscoopcomplex, een Centrum voor Beeldende Kunst, een stadsplein aan de Oude Rijn, een vernieuwde uitgebreide winkelmix en natuurlijk het nieuwe gemeentehuis.

Voorts wil Alphen aan den Rijn naast een plaats om in te wonen, ook een plaats om in te werken zijn. Werkgelegenheid wordt dan ook gestimuleerd. Uiteraard draagt de stadshartontwikkeling hieraan bij, maar daarnaast wordt die stimulering ook gezocht in een beheerste groei van bedrijventerreinen.

Binnen al deze ontwikkelingen is het belangrijk dat ook de sport van zich doet spreken. In het streven van de gemeente naar een evenwichtige samenleving zijn er vele belangengroepen die zich wagen in de “strijd” over de beperkt beschikbare ruimte in Alphen. De ervaring in de gemeente leert dat de sport samen met recreatie en vrijetijdsbesteding met enige regelmaat worden bedreigd door economische ontwikkelingen, die beslag (dreigen) te leggen op de noodzakelijke ruimte. Een evenwichtige verdeling tussen wonen, werken en recreëren is echter belangrijk. Bekend is dat een goede spreiding van onder andere sportaanbod over de wijken in hoge mate bijdraagt aan de leefbaarheid. Als een gebied één keer is vergeven ligt de toekomstige bestemming daarmee in de regel ook vast. Met name de wijk Kerk en Zanen biedt op dit moment nog mogelijkheden op dit vlak. Er is in principe ruimte gereserveerd en een sportlocatie in die omgeving draagt niet alleen bij aan een goede spreiding van de sport voor de hele gemeente, maar vult ook een reeds geconstateerde leemte in de wijk zelf.

Een specifieke ontwikkeling op sportief gebied is het besluit van de gemeente om een bijdrage te leveren aan de realisatie van een multifunctionele overdekte kunstijsbaan. Uit de winsten van de verkoop van het gemeentelijk kabelnet is 10 miljoen gulden beschikbaar gesteld voor de realisatie van maatschappelijke doelen. De aanleg van een kunstijsbaan

scoorde hoog onder de inwoners en is door een onafhankelijke adviescommissie geselecteerd ter verdere uitwerking. Vanuit de gemeente is ruim 680 duizend euro beschikbaar gesteld. Een private ondernemer, die voornemens is de ontwikkeling te gaan exploiteren, heeft inmiddels plannen ingediend, waarvoor de gemeente een locatieonderzoek uitvoert.

1.7. Nationale ontwikkelingen

1.7.1. Wat sport beweegt

Om de ontwikkelingen in Alphen aan den Rijn in perspectief te kunnen plaatsen is het van belang om te weten wat er in Nederland zoal gebeurt op sportief beleidsgebied. Allereerst biedt de nationale sportbeleidsnota daarvoor aanknopingspunten, maar ook sociaal-economische en sociaal culturele processen zijn hierin van belang. Leidend document is vooralsnog de nota “Wat sport beweegt” uit 1996. Een belangrijk wapenfeit uit die nota is de extra financiële impuls voor de topsport. De voorbeeldfunctie die topsporters wordt toegedicht en de invloed die dat heeft op de breedtesport, zijn hierin belangrijke elementen, maar ook de uitstraling van de BV Nederland in de internationale arena is hierin een vooraanstaand item.

Hoe dit zich onder de huidige economische en politieke omstandigheden gaat ontwikkelen zal mede afhangen van de verkiezingen die waarschijnlijk in januari 2003 zullen plaatsvinden. Naar verwachting zal de economische terugval hoe dan ook zijn weerslag hebben op de begroting van de sport.

De effectuering van de diverse elementen uit de nationale nota heeft zich geuit zich in beleidsinstrumenten waaronder het topsportfonds, de breedtesportimpuls, JIB (Jeugd in Beweging), Goud voor Groen, Ecokit campagne, debattenreeks Nederland Sportland en ID-banen in de sport.

De breedtesportimpuls heeft aan het licht gebracht dat niet veel gemeenten beschikken over een duidelijk omschreven sportbeleid. Er zijn echter veel gemeenten die in het kader van die breedtesportimpuls een aanvraag voor subsidie hebben gedaan. Daaruit mag worden afgeleid dat de lokale overheid haar taak op het gebied van sport wel degelijk serieus neemt. In ieder geval is te zien dat sportstimulering en vraaggestuurd beleid relatief aan belangstelling hebben gewonnen ten opzichte van direct accommodatiebeleid. Vrijwel altijd gaat dit in nauwe samenwerking met de verenigingen. De aandacht van de gemeente gaat uit naar het scheppen van voorwaarden en het bieden van bijbehorend financieel instrumentarium, maar de vereniging zal zelf initiatief moeten tonen.

In algemene zin kan worden gesteld dat de druk op de ruimte in Nederland steeds groter wordt. Toch zijn kanttekeningen geplaatst bij de tendens in de jaren ’80 en ’90 van ‘verbanning’ van sportvelden naar de randen van gemeenten. De ervaring leert inmiddels dat dit de sportparticipatie niet ten goede komt. De mogelijkheid om sport in de directe

woonomgeving te kunnen beoefenen prevaleert. Gezien de aandacht die sportstimulering krijgt worden steeds vaker oplossingen gezocht in synergetisch gebruik van ruimte dichter bij of middenin de bebouwde omgeving.

1.7.2. Nota Sport, bewegen en gezondheid

In 2001 is een speciale nota geschreven die zich richt op sport in relatie tot bewegen en gezondheid. Dat overgewicht een gevaar is voor de gezondheid is al wat langer bekend. Recent onderzoek heeft aangetoond dat overgewicht vaak het gevolg is van onvoldoende beweging. Het eetpatroon lijkt daarbij minder van belang. De nota sport, bewegen en gezondheid geeft aan hoe (onvrijwillige) inactiviteit kan worden tegengegaan. Ook worden randvoorwaarden beschreven die naar verwachting mensen ertoe kunnen bewegen om daadwerkelijk een actievere leefstijl te gaan aannemen.

Sport wordt een belangrijke rol toegedicht in het bestrijden van overgewicht en kan derhalve ook vanuit dit gezichtspunt rekenen op (financiële) steun van de overheid.

1.7.3. De Rijksoverheid en topsport

Uitgangspunt in het beleid over topsport is dat de verantwoordelijkheid ervoor in eerste instantie ligt bij professionele organisaties. De overheid richt zich op de bevordering van topsport door de versterking van de maatschappelijke positie van topsporters, de topsportinfrastructuur en het topsportklimaat in Nederland. Beijverd wordt dat grote sportevenementen in Nederland worden georganiseerd, er is een fonds voor topsporters (via NOC*NSF) en talentontwikkeling kan op subsidiebijdragen rekenen.
Er is een speciale subsidieregeling gemaakt voor de realisatie van topsportaccommodaties en evenementen. Gemeenten en initiatiefnemers kunnen op basis van die regeling een subsidieaanvraag doen voor maximaal een kwart van de totale kosten (tot een maximum van 5 miljoen euro).

1.8. Sociaal-culturele en sociaal economische ontwikkelingen

1.8.1. Sociaal cultureel

Op hoofdlijnen laten de sociaal culturele ontwikkelingen in Nederland die relevant kunnen zijn voor de sport zich als volgt aanduiden:

- daling van het aantal lidmaatschappen van sportverenigingen;
- verminderde belangstelling voor wedstrijdsporten;
- afname van het aantal sporters dat wekelijks sport;
- toename van het aantal sporters dat deelneemt aan twee of meer sporten;
- stijging van sportdeelname onder jongeren en ouderen;
- afname van sportdeelname in de groep 20-49 jarigen en laag opgeleiden;
- groeiende belangstelling voor sporten waar geen directe tegenstander nodig is;

- hogere waardering van gezondheid en erkenning van sport als middel daartoe;
- maatschappelijke tweedeling; mensen met veel geld en weinig vrije tijd en mensen met weinig geld en veel vrije tijd;
- sportbeoefening ondervindt concurrentie van computers, internet en toenemend televisieaanbod, maar ook bioscoopbezoek, uitgaan en andere luxe artikelen eisen hun aandacht op;
- toenemende eisen met betrekking tot het kwaliteitsniveau van openbare voorzieningen in het algemeen en sportvoorzieningen in het bijzonder;
- wijziging van onze leefwijze: wij voelen ons meer verbonden met mensen die eenzelfde levensstijl hebben en minder met mensen uit onze directe omgeving;
- wijziging van tijdsindeling: zorg, arbeid en onderwijs krijgen meer aandacht in de avonduren en het weekend. Het *"9 tot 5 denken"* verdwijnt steeds meer uit onze maatschappij. Hierdoor ontstaat een grotere spreiding in de vrijetijdsbesteding en daardoor minder ruimte voor collectieve sportbeoefening;
- overvolle agenda's van kinderen.

1.8.2. Sociaal-economisch

In sociaal economisch opzicht zijn de volgende ontwikkelingen waar te nemen.

- de economische groei in de tweede helft van de jaren '90 is tot stilstand gekomen. Het consumentenvertrouwen neemt af, de werkloosheid neemt toe, bevriezing van salarissen is een actueel thema. In de regel neemt sportparticipatie af naarmate de sociaal-economische positie van mensen verslechtert.
- jongeren hebben minder tijd beschikbaar voor sportbeoefening, doordat er meer keuzemogelijkheden zijn voor vrijetijdsbesteding. Onder 15-19 jarigen is de arbeidsparticipatie van 1995 tot 1999 toegenomen met 58%.
- de kerntakendiscussie binnen gemeentelijke overheden heeft tot een groot aantal *verzelfstandigingen en privatiseringen* van vrijetijdsvoorzieningen geleid. Tegelijkertijd zijn veel uitvoerings- en beleidstaken bij de verenigingen gelegd. Dit stelt hogere eisen aan de organisatie van sportverenigingen. Hierdoor is het proces van vraaggericht ontwikkelen en exploiteren van sportvoorzieningen gestimuleerd en versneld.
- indien de flexibilisering van arbeid zich verder doorzet kan dit voor sportverenigingen betekenen dat er meer problemen rijzen bij het organiseren van competitie, collectieve trainingen en het aantrekken van vrijwilligers. In principe zijn verenigingen die gericht zijn op individuele en ongeorganiseerde sport beter in staat hierop in te spelen.

1.8.3. Invloeden

Diverse ontwikkelingen op sociaal-cultureel en op sociaal-economisch gebied zijn een bedreiging voor de traditionele (sport)vereniging. Het is gewoon geworden dat mensen zich opstellen als kritische consument en minder bereid zijn om een bijdrage te leveren aan de zelfwerkzaamheid van verenigingen. Wellicht gaat de verslechtering van de financiële situatie van mensen hier een kentering in veroorzaken. Dat zou een nieuwe kans betekenen voor de

laagdrempelige vereniging. De gewenning aan kwaliteit en professionaliteit zal echter niet snel veranderen en die aspecten lijken gezien wet- en regelgeving, met name op het gebied van veiligheid ook niet meer te stoppen.

Ontmoetingen in de openbare ruimte worden schaarser, mensen zoeken vaker een ‘eigen’ omgeving op en de openbare ruimte blijft ‘verweesd’ achter. Deze mening ventileert Hugo van der Poel, hoofddocent vrijetijdswetenschappen aan de universiteit van Tilburg, tijdens een congres van de Landeljike Contactraad in 2002. Hij voegt daaraan toe dat de potentiële bijdrage van de sport om de openbare ruimte veilig en toegankelijk te houden niet moet worden onderschat. Scoiale integratie is in feite het proces van uitwisseling en ontmoeting. Vanuit deze definitie ***is*** sport sociale integratie (en geen middel tot). Hieruit volgt ook dat sociale integratie niet alleen betekent eenwording, maar ook kan zijn het tot uiting komen van verschillen en leren daarmee om te gaan. Op geheel zelfregulerende wijze brengt de sport normen en waarden bij. Als voorbeeld wordt genoemd het handhaven van de “spelregels” in meest brede zin, door mensen aan te spreken op hun gedrag. Bij sommige voetbalverenigingen worden tijdens wedstrijden mensen herkenbaar ingezet die toeschouwers aanspreken op opruiende taal en negatief gedrag.

Het exponentieel toegenomen aanbod (en tevens de toegankelijkheid) van artikelen die ons leven gemakkelijker maken is een zware tegenstander voor de sport. Voor velen is het makkelijker om weg te glijden in het gemak van de auto, de televisie en de computer. Met de verdere toename van arbeidsplaatsen in de dienstverlening, wordt ook fysieke arbeid steeds minder gevraagd. De mens is dan wel gemaakt om te bewegen, de luie aard lijkt het momenteel te winnen. De taak voor de sport is dan ook niet gering en verdient zeker de steun van de (lokale) overheid.

Dat de overheid belang hecht aan de sport, blijkt ook uit een rekensom. De totale bestedingen per jaar van alle Nederlandse huishoudens aan sport bedragen ongeveer € 1,8 miljard, dit is circa € 272,= per huishouden. Hieruit blijkt dat sport zich de laatste jaren ontwikkeld heeft tot een belangrijke economische sector. Het merendeel van de sportuitgaven heeft betrekking op contributies aan verenigingen. Op lokaal overheidsniveau wordt per jaar in totaal circa € 862,= miljoen uitgegeven, investeringen uitgezonderd. De inkomsten die daar tegenover staan bedragen ongeveer € 227,= miljoen. De netto uitgave van de lokale overheid in Nederland omvat dus € 635,= miljoen. Dit komt neer op circa € 39,= per inwoner van Nederland en dit bedrag blijft groeien, met name door de wens van de lokale overheid om het gebruik van sportvoorzieningen laagdrempelig te houden. Daarnaast spelen ontwikkelingen als professionalisering en commercialisering een steeds grotere rol in de sport.

1.9. Resumé

De uitgebreide inventarisatie van beschikbare informatie over de sport in Alphen aan den Rijn wordt in deze paragraaf teruggebracht tot een beknopt overzicht ingedeeld in de volgende categorieën:

- Accommodatiebeleid;
- Sportstimulering;
- Subsidiebeleid en tariefstructuur
- Demografische en sociale ontwikkelingen

1.9.1. Accommodatiebeleid

Het aanbod aan sportvoorzieningen, zowel gemeentelijk als niet-gemeentelijk is omvangrijk en gevarieerd. Dit biedt een goede basis voor de algemene doelstelling van het College tot *"vergroting van het aantal personen dat sport beoefent (jongeren, ouderen, gehandicapten) en van het aantal deelnemers aan georganiseerde sport (breedtesport)"*.
De structuur van de gemeentelijke organisatie toont dat de kerntakendiscussie uitgebreid is gevoerd in Alphen aan den Rijn en ook tot implementatie heeft geleid. Immers, het exploiteren, beheren en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties is op contractbasis overgedragen aan de stichting Sportspectrum. De gemeente heeft de regie in het sportbeleid en Sportspectrum draagt zorg voor de uitvoering.

Buitensport

- De algemene spreiding van de (klassieke) buitensportvoorzieningen is goed te noemen, al kan voor de kern Alphen aan den Rijn eigenlijk nauwelijks van spreiding worden gesproken. Er zijn hier twee sportcomplexen die tegen elkaar aan liggen aan de oostkant van Alphen aan den Rijn;
- Het aanbod kent voldoende gebruiksmogelijkheden;
- Het aanbod kent voldoende capaciteit, al staat de ruimte voor de voetbalverenigingen wel onder hoge druk;

Binnensport

- De spreiding van de sporthallen is op dit moment nog relatief goed;
- Het capaciteitstekort in de binnensport is onderkend en wordt behandeld. De gekozen oplossingrichting doet echter geen recht aan het belang van spreiding. Daarbij komt dat het de vraag is of na oplevering van de nieuwe sportaccommodatie voldaan kan worden aan de behoefte ervan uitgaande dat dan geen gebruik meer kan worden gemaakt van de tijdelijke ballonhal en de Rijnstreekhal;
- De benutting van de gymnastieklokalen voor zowel schoolgebruik als naschools gebruik is als goed te bestempelen;

Zwembaden

- De beide zwembaden zijn perifeer gelegen;

- Indien wordt uitgegaan van een gecombineerd bezoekaantal van beide baden is de trend in 2000 conform het landelijke beeld een afnemende. In 2001 wordt dit echter doorbroken met een stijging van bezoek van 11%.

1.9.2. Sportstimulering

- Belang wordt gehecht aan een vroege kennismaking van jonge inwoners met de mogelijkheden van sport. De sport- en spelbus is hiervan een uitwerking, maar ook de aandacht voor het bewegingsonderwijs op de basisschool. Daarnaast leveren schoolsporttoernooien en het project "de vliegende brigade" een bijdrage;
- Het afnemende aantal jongeren in de leeftijd van 15 jaar en ouder binnen sportverenigingen wordt als zorgelijk ervaren. Hiertoe is in het kader van de Breedtesportimpuls het Project SAJA gestart en het Ashram college is gestart met het project "*Whoznext??*";
- Voor ouderen loopt momenteel het project "sport-overdag";
- Er worden op dit moment geen andere specifieke projecten gebruik om sport voor speciale doelgroepen te stimuleren;
- Er is een sportdeelnamefonds in het leven geroepen dat kinderen uit gezinnen die het niet zo breed hebben in de gelegenheid stelt toch te gaan sporten door het verlenen van subsidies op contributie en clubtenues.

1.9.3. Subsidiebeleid en tariefstructuur

- Momenteel is de enige vorm van algemene subsidie die wordt geboden de tariefstructuur voor het gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties die gericht is op betaalbare laagdrempelige toegang;
- Daarnaast is er een vorm van gerichte subsidie door speciale tariefafspraken met verenigingen voor de huur van accommodaties;
- De groeiende vraag om hogere kwaliteit van aanbod en voorzieningen zal de druk op de tarifering (door de wens om de toegang laagdrempelig te houden) en het beheersbaar houden van de kosten verder doen toenemen.

1.9.4. Demografische en sociale ontwikkelingen

- Gezien de verwachtingen ten aanzien van de demografische ontwikkelingen (beperkte bevolkingsgroei, vooralsnog beperkte ontgroening en iets sterkere vergrijzing), de lokale sportparticipatie en de landelijke ontwikkelingen op dat gebied, zal het huidige aanbod aan gemeentelijke sportvoorzieningen waarschijnlijk geen uitbreiding behoeven. Nadere aandacht verdient wel de situatie van de binnensport na oplevering van de nieuwe binnensportaccommodatie;
- De sterke organisatie en de hoge participatie vragen wel om instandhouding van de voorzieningen en daarom hierop gerichte voorwaardenscheppende maatregelen door de gemeente op basis waarvan de stichting Sportspectrum de uitvoering optimaal ter hand kan nemen;

- Wel kan door de toenemende vergrijzing een verschuiving in de behoefte ontstaan. Het belang van bewegen door ouderen in het kader van gezondheidszorg is groot, maar de mogelijkheden worden minder door toenemende fysieke beperkingen. ‘Low-impact’ activiteiten, zoals wandelen en fietsen of golf en koersbal, verdienen in dat kader aandacht.

Bijlage II Accommodaties en gebruikmakende verenigingen

2.1. Gemeentelijke accommodaties

2.1.1. Sporthallen

Sporthal De Arena

Product	Bouwjaar 1981, sportvloer oppervlak 1.344 m^2 (28 x 48).
Gebruikers	
Volleybal	Volleybalvereniging Castellum
Badminton	Badmintonclub Flair
	Badmintonclub ZIGO

Sporthal De Rijnstreekhal

Product	Bouwjaar 1970, sportvloer oppervlak 1.056 m^2 (24 x 44).
Gebruikers	
Basketbal	Basketbalvereniging BV Alphia
Badminton	Overdag Badminton
Volleybal	Volleybalvereniging Castellum

Tijdelijke Ballonhal

Op het terrein van de korfbalvereniging op sportcomplex Zegersloot is in oktober 2002 gestart met de realisatie van een tijdelijke hal die het tekort aan binnensportruimte voorlopig moet opvangen. De hal wordt is in januari 2003 in gebruik genomen. Vooralsnog zijn de hoofdgebruikers, naast het onderwijs overdag, de korfbalvereniging en de handbalvereniging. Intussen is ook een aanvang gemaakt met de voorbereidingen voor de realisatie van een derde vaste sporthal.

2.1.2. Sportzalen en gymnastieklokalen

Sportzaal De Oude Wereld
(Kerk en Zanen)

Product	Bouwjaar 1992, sportvloer oppervlak 600 m^2.
Gebruikers	
Diverse sportverenigingen	

Gymzalen
(Batenstein, Havixhorst, Honingzwam, Lupinesingel, Mandenvlechter, Marsdiep, Verdihof, Aarlanderveen, Buitendorpstraat)

Gebruikers	
Tafeltennis	Tafeltennisvereniging ATTC

Basketbal	Basketbalvereniging BVA
Volleybal	Volleybalvereniging Castellum
	En block Volleybal
	Grevelingers
	Sool
	Verdihof Volley
Zaalvoetbal	JRSV Have Fun
Gymnastiek	Gymnastiekvereniging Hou Vast
	Recreatiegymnastiek
	UDI Gymnastiekvereniging
	Wilskracht Gymnastiekvereniging
Karate	Genwakai
Badminton	Pegasus
Skiën	Rijnlandse Skivereniging

2.1.3. Zwembaden

Zwembad De Hoorn

Product	Bouwjaar 1998, totale wateroppervlakte 885 m^2 overdekt, en 975 m^2 openlucht.
Gebruikers	
Zwemmen	Alphense Watervrienden
Waterpolo	AZC
Schoonspringen	AZC
Kunstzwemmen	AZC/STA
Zwemmen	AZC
Reddingsbrigade	Alphense Reddingsbrigade
Duiken	Onderwatersportvereniging Atlantis

Zwembad De Thermen

Product	Bouwjaar 1980, totale wateroppervlakte 717 m^2.
Gebruikers	
Zwemmen	Alphense Watervrienden
Waterpolo	AZC
Schoonspringen	AZC
Kunstzwemmen	AZC/STA
Zwemmen	AZC
Reddingsbrigade	Alphense Reddingsbrigade

2.1.4. Buitensportaccommodaties

Sportcomplex Zegersloot

Product	In gebruik sinds 1983
	7 voetbalvelden (5 gras, 1 kunstgras, 1 Grassmaster)
	2 x ½ gras trainingsvelden
	2 kunstgras hockeyvelden
	½ gras hockeyveld
	2 handbalvelden (verhard)
	2 kunstgras korfbalvelden
	2 grasvelden (voor maximaal 3 korfbalvelden)
	1 jeu de boules terrein
Gebruikers	
American Football	Alphen Eagles
Voetbal	Sportvereniging ARC afdeling voetbal
Schaatsen	IJsclub C.P. Mulder
Wielrennen	Omnisportvereniging Avanti
Handbal	Sportvereniging Rijnstreek afdeling handbal
Hockey	Hockeyclub Alphen
Jeu de boules	Les Pointeurs, Club de Petanque
Korfbal	Korfbalvereniging Tempo

Sportcomplex De Bijlen

Product	In gebruik sinds 1970
	9 voetbalvelden (8 gras, 1 Grassmaster(
	1½ Gebako trainingsvelden
	1 honkbalveld
	1 softbalveld
	1 miniveld
Gebruikers	
Voetbal	Voetbalvereniging Alphen
	VV Alphense Boys
	Voetbalvereniging Alphia
Honk- en softbal	Honk- en softbalvereniging Alphians

Atletiekaccommodatie De Aarhoek

Product	In gebruik sinds 1976
	1 kunststof 400 meter baan met 6 lanen
	sprintgedeelte met 8 lanen
	middenterrein van gras met voorzieningen voor technische nummers
Gebruikers	
Atletiek	AAV'36 Atletiekvereniging

Sportveldencomplex Aarlanderveen

Product	In gebruik sinds 1966
	1 voetbalveld (gras)
	1 trainingsveld (gravel)
Gebruikers	
Voetbal	Aarlanderveen Sportvereniging afdeling voetbal

Sportveldencomplex Zwammerdam

Product	In gebruik sinds 1976
	2 gras voetbalvelden
	1 Gebako trainingsveld
Gebruikers	
Voetbal	Voetbalvereniging Zwammerdam

2.2. Niet gemeentelijke accommodaties

Clubhuis Golfclub Zeegersloot

Golf	Golfclub Zeegersloot

Midgetgolfbaan Paviljoen Amigo

Midgetgolf	Amigo

Marc's Place
Fitness

Bowlingbaan

Bowling	Bowlingvereniging Alphen

It's All-In Sports
Fitness

Jachthaven Heimanswetering
Watersport

Jawi Sportcentrum
Fitness, ricochet, Dutch tennis
tafeltennis, badminton

Judoschool Arashi

Budo	Arashi

Manege De Alphense Ruiters
Paardensport Landelijke Rijvereniging en Ponyclub De Alphense Ruiters

Sportcentrum Kuipers
Judo

LTB Hal / DOS Sporthome
Gymnastiek Gymnastiekvereniging DOS

Wet'n Wild Waterski
Waterskiën Wet'n Wild

Tennis- en squashcentrum Nieuwe Sloot
Tennis Tennisvereniging Nieuwe Sloot
Squash Squash Racketclub Alphen

Tennispark Alphense Tennisclub TEAN
Tennis Tennisvereniging TEAN

Kanovereniging
Kanoën Kanovereniging Kromme Aar

Roeivereniging
Roeien Roeivereniging Alphen

Windsurfvereniging
Windsurfen Windsurfvereniging Zegerplas

Zwammerdamse IJsbaan
Schaatsen Zwammerdamse IJsclub

Manege Ziende
Paardensport Ruitersportvereniging LR en PC De Ziende

Diverse verenigingen die gebruik maken van niet gemeentelijke locaties
Vechtsport Boksschool Teus de Kruijff
Boxing Alphen
Hapkido Back Yong Kwan
Wuwei Tai Chi Chuan
Eerste Alphense Judoclub
Taekwondo Vereniging Suokjang
Judovereniging Survival Do
Hengelsport Hengelsport Alphen
Duivensport Alphense Postduivenvereniging Centrum

	Alphense Vriendenclub
Klim- en bergsport	Klim- en bergsport Rijnland
Biljarten	Biljartvereniging Kroon
Snooker	Alphense Snooker Club
Schietsport	Schietvereniging Long Range
	Schietsportvereniging Alphen
Autosport	Automobielclub MAC Rijnland
Schaatsen	Nooitgedacht IJsclub Aarlanderveen
Jachtsport	Koninklijke Jagersvereniging Rijn en Duin
Schaken	Alphense Schaakclub
Tafeltennis	Spinmill Tafeltennis
Watersport	Watersportvereniging Alphen aan den Rijn
Denksport	Alphense Bridge Club
	Bridgeclub Cstellum
	Bridgeclub Driehoorne
	Bridgeclub Harlequin
	Bridgeclub Ridderveld
	Bridgeclub Rookvrij Troef
	Bridgeclub Top
	Bridgeclub Westerhove
	Jeugdbridge club De Alphense Doordenkers
	Alphense Damclub ADC
	Alphense Schaakclub ASC
	Go-vereniging Alphen aan den Rijn GVA
	Scrabblevereniging De Alpha-beten
Koersbal	Koersbalclub Driehoorne
Duiken	Sea Horse Diving-Duikschool

Gymnastieklokalen in beheer bij derden (met name scholen)
Het grootste deel van de beschikbare gymnastieklokalen in Alphen aan den Rijn is niet in beheer bij de gemeente, maar bij scholen(gemeenschappen). Er is geen zicht op de wijze waarop die lokalen worden geëxploiteerd en of er sprake is van buitenschools gebruik.

Bijlage III Gesprekspartners interviews

In deze bijlage wordt een overzicht gepresenteerd van alle personen die zijn geïnterviewd ter verificatie en aanscherping van de eerste conclusies uit de inventarisatie. Eerst wordt de betrokken instantie genoemd, vervolgens de vertegenwoordigende personen.

De stichting Sportspectrum	de heer C.P. van Veen;
De afdeling AMWZ van de gemeente	de heer H. Kukler; mevrouw N. Ouwendijk; mevrouw E. Pelzer;
De Alphense Sportraad	de heer R. Haakmeester;
Het gemeentebestuur	de heer K. Tigelaar, wethouder.

Bijlage IV (Top)sport status Olympisch steunpunt

Per 1 januari 2003 kennen de volgende inwoners van Alphen aan den Rijn een door het Olympisch Steunpunt toegekende bijzondere status in de sport.[12]

NAAM		STATUS	SPORTVERENIGING
Maarten	**Persoon**	T1 2002-2003	AAV '36
Ronnie	**Henzen**	Talent 1 sporter OSRDH	AZC Spreijhout
Frans	**Duijnen**	S2 2002-2003	AZC Spreijhout
Bjorn	**Boom**	B (topsport)	AZC Spreijhout
Kjell	**Boom**	B (topsport)	AZC Spreijhout
Pieter	**Boot**	B (topsport)	AZC Spreijhout
Chris	**Boot**	S1 - topsporter OSRDH	AZC Spreijhout
Saskia	**Kruizinga**	T2 2002-2003	AZC Spreijhout
Kitty	**Leeuwen**	Talent 2 sporter OSRDH	AZC Spreijhout
Robert	**Pijpers**	Talent 1 sporter OSRDH	AZC Spreijhout
Jan Willem	**Riet**	T2 2002-2003	AZC Spreijhout
Joeri	**Stoffels**	S1 - topsporter OSRDH	AZC Spreijhout
Bianca	**Velden**	B status NOC*NSF	AZC Spreijhout
Sonja	**Velden**	B status NOC*NSF	AZC Spreijhout
Joep	**Vergunst**	Talent 1 sporter OSRDH	AZC Spreijhout
Michiel	**Vork**	S2 2002-2003	AZC Spreijhout
Niels	**Zuidweg**	S1 - topsporter OSRDH	AZC Spreijhout
Pim	**Visscher**	Talent 1 sporter OSRDH	De Robben
Brenda	**Zoetbrood**	T1 2002-2003	Den Ouden ACZ
Tamara	**Meijer**	S1 2002-2003	Judo Bond Nederland
Mark	**Neerings**	T1 2002-2003	Judo Bond Nederland
Arne Jon	**Tienhoven**	T1 2002-2003	Judoschool Arashi
Peter	**Niekerk**	S1 2002-2003	KNWV
Martijn	**Ungerer**	B status NOC*NSF	KNAU
Susanne	**Jong**	S1 - topsporter OSRDH	KNGU
Kim	**Evers**	S1 2002-2003	KNGU
Annemiek	**Bosman**	S1 - topsporter OSRDH	KNGU
Sanne	**Bode**	S1 - topsporter OSRDH	KNGU
Remy	**Rees**	B status NOC*NSF	Motorrijders
Priscilla	**Visser**	S1 2002-2003	KNZB
Ashley	**Bentvelsen**	Talent 1 sporter OSRDH	Leiden Atletiek
Vincent	**Ramondt**	B (topsport)	Nederlandse Bridge Bond
Bas	**Borreman**	S2 2002-2003	Nederlandse Triathlon Bond
Joost	**Krommenhoek**	T1 2002-2003	LZ 1886
Inge	**Schrier**	S2 topsporter OSRDH	Dexxon

[12] Bron: Gemeente Alphen aan den Rijn

Alphen aan den Rijn valt voor het Olympisch Steunpunt onder de regio Gouda. Ter vergelijking worden in het volgende overzicht de aantallen sporters met bijzondere status per gemeente in de regio Gouda gepresenteerd. Onderaan zijn de totalen over heel Nederland opgesomd.[13]

	status							
gemeente	**A**	**B**	**D/X**	**C1**	**C2**	**T1**	**T2**	**totaal**
Alphen aan den Rijn		8		10	5	15	3	**41**
Bleiswijk						1		**1**
Bodegraven	1							**1**
Boskoop				1	1	1	1	**4**
Driebruggen								**0**
Gouda		2	5	2	3	4	3	**19**
Gouderak				1				**1**
Hoogmade				1		3	1	**5**
Moerkapelle					1			**1**
Moordrecht				1				**1**
Oegstgeest				1				**1**
Oude Wetering						2		**2**
Reeuwijk	1	1		1		2		**5**
Schoonhoven		1				2		**3**
Stolwijk						1		**1**
Stompwijk								**0**
Ter Aar		2		1				**3**
Waddinxveen	2	1		3	1	8	2	**17**
Woubrugge		1				1		**2**
Zevenhuizen								**0**
totaal	**4**	**16**	**5**	**22**	**11**	**40**	**10**	**108**
Nederland totaal	**41**	**94**	**54**	**132**	**81**	**246**	**90**	**738**

[13] Bron: Gemeente Alphen aan den Rijn

Bijlage V Verslag strategische werkconferentie

In deze bijlage wordt het verslag weergegeven van de strategische werkconferentie van 15 januari 2003 zoals dit is toegezonden aan alle deelnemers aan de conferentie.

Verslag

Inhoudsopgave

		Pagina
Verslag werkconferentie Alphen aan den Rijn		**43**
1.1.	Inleiding	433
1.2.	Alphen aan den Rijn	433
1.3.	Werkwijze	464
1.4.	Plenaire discussie	475
1.5.	Afsluiting	520
Genodigden en deelnemers conferentie		**541**
Overzicht kaartjes metaplansessie		**563**
Programma werkconferentie		**618**

Verslag werkconferentie Alphen aan den Rijn

1.1. Inleiding

Ellen Pelzer, accountmedewerker sport van de gemeente Alphen aan den Rijn, opent de bijeenkomst en heet iedereen hartelijk welkom. Zij licht kort toe dat de gemeente ervoor heeft gekozen om voor het opstellen van het nieuwe sportbeleid een extern deskundige in te schakelen: Hopman•Andres Consultants BV uit Hoevelaken. De werkconferentie wordt inhoudelijk verzorgd door dit bureau. Jacqueline van Wijk van Hopman•Andres Consultants BV krijgt het woord voor een verdere toelichting op de avond. Na een korte introductie van de expertise van Hopman•Andres Consultants BV wordt op hoofdlijnen doorgenomen welke werkzaamheden tot op heden zijn uitgevoerd. Vooralsnog betreft dit de inventarisatie van het sportbeleid, sportaanbod, sportgebruik en naar voren gebrachte aandachtspunten door sportverenigingen en gemeente. Hieruit zijn de eerste bouwstenen gedestilleerd om vervolgens de contouren van het sportbeleid te formuleren. Onderhavige strategische conferentie is bedoeld om de mening van direct betrokkenen in het veld te horen en het draagvlak voor ontwikkelingen te peilen.

1.2. Alphen aan den Rijn

Na een lange periode van groei vertoont Alphen aan den Rijn momenteel een stabiliserend bevolkingsaantal. Dit past ook bij de ambitie voor de toekomst. De gemeente wil niet veel groter worden. Geconstateerd is dat het sportaccommodatieaanbod is meegegroeid. Er is sprake van een goed aanbod, waarbij opgemerkt wordt dat de situatie voor de binnensport nog niet optimaal is, maar dat daar wel aan gewerkt wordt. Alphen aan den Rijn kent ruim 80 sportverenigingen, een divers aanbod en een goede participatie van de inwoners. Over het algemeen is er binnen de verenigingen sprake van een stevige organisatie en stabiliteit. Ook zijn er verschillende organisaties met niet geringe ambities ten aanzien van topsport. Om een paar voorbeelden te noemen: AZC wil blijvend aansluiting met de internationale top, TEAN organiseert een internationaal tennisevenement en zowel het Scala College, als het Ashram College gaan voor de LOOT-status om topsporters in de dop goede ontwikkelingsmogelijkheden te bieden. Betrouwbare ontwikkelingscijfers van de verenigingen ontbreken echter. Veel wordt beoordeeld uit de losse pols. Wellicht kenmerkt de afgelopen periode zich daarom door veel ad hoc beleid.

De doelstelling van het College van B&W voor de komende periode is “vergroting van het aantal personen dat sport beoefent en van het aantal deelnemers aan de georganiseerde sport”. Die doelstelling kan natuurlijk rekenen op veel steun. De vraag wordt voorgelegd op welke wijze de gemeente dit volgens de aanwezigen moet bereiken. Is de rol van de gemeente alleen faciliterend op het gebied van accommodaties? Of moet er actief worden ingezet op sportstimulering? Zouden de verenigingen daar een rol in kunnen dan wel moeten spelen? Worden ze daartoe reeds voldoende ondersteund of kan dat beter worden geregeld? Misschien

moet de aandacht volledig uitgaan naar het onderwijs, omdat “jong geleerd, oud gedaan” een blijvende deelname zou kunnen garanderen. Over deze aspecten discussiëren is de inzet van de werkconferentie.

1.3. Werkwijze

De gehanteerde methode om de ideeën over de sport te verzamelen en de discussie te ontlokken is de metaplansessie. Jacqueline van Wijk legt uit hoe de avond verder vorm zal krijgen. Het principe is eenvoudig maar doeltreffend. Alle deelnemers wordt gevraagd om gezichtspunten ten aanzien van de sport in Alphen aan den Rijn op kaarten te noteren. Het aantal kaarten is ongelimiteerd, per kaart kan echter maar één stelling worden geponeerd. Er is geen beperking aan de terreinen waarover input geleverd mag worden.. Na het schrijven van de kaartjes wordt een korte pauze ingelast om het team van Hopman•Andres Consultants BV de gelegenheid te geven de meningen te groeperen in thema's. Dit leidt uiteindelijk tot zes thema's (accommodaties, topsport, verenigingsbeleid, doelgroepen, samenwerking en subsidie) en in totaal (na het verwijderen van doublures) circa 120 kaartjes. De deelnemers krijgen daarop 12 groene en 6 rode stickers om de stellingen kracht bij te zetten of juist niet. Een groene sticker geplakt op een kaartje geeft ondersteuning van de stelling aan, een rode sticker is een afwijzend signaal. Alle stickers moeten worden geplakt. Het is toegestaan om je "eigen" kaartjes van een sticker te voorzien. Wat niet mag is eenzelfde kaartje van zowel een rode als een groene sticker voorzien.

1.4. Plenaire discussie

Na het plakken van de stickers en het verzamelen van alle kaartjes wordt vervolgens in de plenaire discussie, geleid door Anja Andres, per thema gediscussieerd over de stellingen. Uiteraard ligt hierbij de nadruk op stellingen die zowel groene als rode stickers hebben ontvangen, maar ook gaat aandacht uit naar mogelijke uitwerking van kaarten die met veel "groen" zijn bedeeld. Een overzicht van alle stellingen wordt gepresenteerd in bijlage II. Opmerkelijk is dat het aantal echte 'discussiekaarten', met veel rode en groene stickers, relatief beperkt is. Er bestaat dus een behoorlijke consensus over wat wel en niet wenselijk is op sportgebied in Alphen aan den Rijn.

1.4.1. Het thema Accommodaties

Anja Andres begint met afstemmen. Wordt met bereikbaarheid hetzelfde bedoeld als veiligheid? Nee, zo blijkt uit het vervolg. Consensus bestaat over de bereikbaarheid. Deze is over het algemeen goed. Het is beslist niet wenselijk om accommodaties naar de periferie te verwijzen, wordt hieraan toegevoegd. Inbreiding op centrale locaties mag niet ten koste gaan van de sport. Er moet gewaakt worden voor de positie van de sport bij de afweging van economische belangen. Als voorbeeld wordt de situatie in Amsterdam genoemd. Daar is de laatste jaren veel sport naar de randen van de stad verdreven en de gevolgen daarvan zijn niet positief. Er wordt gesteld dat het wenselijk is de afstanden om de accommodaties te bereiken zo klein mogelijk te houden. Goede spreiding wordt door verschillende deelnemers belangrijk geacht. Hier wordt tegenin gebracht dat een te grote versnippering exploitatietechnisch niet altijd de voorkeur geniet. Veel eensgezindheid is er ten aanzien van de functie van het gebied Zegersloot/De Bijlen. Men is content met de sportieve mogelijkheden en wil het gebied zeker behouden voor de sport.

Daarbij is men de mening toegedaan dat dit gebied veiliger zou moeten. De Sportlaan wordt als "drama" gekwalificeerd. Het is er donker en daarom gaan vooral vrouwen en jonge kinderen niet graag in het donker zonder begeleiding door deze straat. Van gemeentewege is hier echter reeds nadrukkelijk aandacht aan besteed. Op basis van een onderzoek zijn maatregelen getroffen, die echter nog niet tot een optimale situatie hebben geleid. Verschillende verklaringen worden aangedragen. De sportvelden aan weerszijden van de Sportlaan maken gebruik van sportveldverlichting. De hoge bomen langs de Sportlaan en de afstand tot de velden zorgen voor een "tunnelvorming", waardoor de laan zelf door schaduw extra donker lijkt. In het algemeen kan gesteld worden dat met name gebrek aan verlichting, bosschages en opstallen problemen veroorzaken op het gebied van sociale veiligheid.

Het creëren van een plek voor jongeren waar ze kunnen sporten zonder dat ze lid hoeven te worden van een vereniging wordt ondersteund met zeven groene stickers. Gesteld wordt dat jongeren al zoveel "moeten". Doordat ze 'een maandje zus en een maandje zo' kunnen doen krijgen ze meer kansen om te bewegen. Onderzoek van de Jongerenraad wijst uit dat voor jongeren de belangrijkste redenen om te stoppen met sport zijn dat andere dingen belangrijker worden, ze minder tijd hebben en flexibel willen zijn. Vanuit de teamsport wordt gesteld dat

dit patroon niet wordt herkend. Jongeren vinden deel uit maken van een team juist leuk en sociaal. Uiteindelijk blijkt dat de Jongerenraad gemeten heeft in de leeftijd van 15 tot 20 jaar en de teamsport praat over de groep 8 tot 16 jaar. Feit is, stelt Anja Andres, dat landelijk gezien in de leeftijd van 15 tot 20 jaar inderdaad een terugloop wordt geconstateerd omdat de voorrang wordt gegeven aan studie en bijbaantjes. Er loopt momenteel een (Nationaal) onderzoek naar de mogelijkheden om de tijden waarop teamsporten worden aangeboden (trainingen, wedstrijden) aan te passen.

De verenigingen willen wel meer ondernemen voor jongeren, er zijn er zelfs die een flex-lidmaatschap aanbieden, maar vaak ontbreekt de ruimte om daadwerkelijk iets te doen. Iemand meent dat de organisatie niet het probleem zal zijn, maar meer of men bereid is voor de aangeboden diensten te betalen. Hierop wordt de stelling geponeerd dat flexibiliteit en ongedwongenheid bij uitstek worden geboden in de openbare ruimte. De mogelijkheden die dat biedt zouden beter benut moeten worden, niet alleen voor gebruik in los verband, maar ook voor het aanbieden van laagdrempelige sport- en spel vormen. Voorbeelden van bestaande voetbalkooien, skatevoorzieningen en speelveldjes in de wijken worden genoemd. Hierbij wordt aangetekend dat het aanbod in omvang wel aanzienlijk is, maar dat het onderhoud van die voorzieningen zeer te wensen overlaat. Daar zou dan meer aandacht voor moeten komen. Integraliteit in het gemeentelijk beleid is bij dit onderwerp een aandachtspunt.

Vanuit de zwemverenigingen wordt geopperd dat de exploitatie van zwembad de Thermen door toevoeging van ondersteunende voorzieningen eromheen wellicht tot een beter resultaat zou kunnen komen. Alleen aanpassingen op het gebied van zwemwater leveren in financieel opzicht slechts een groter deficit.

Een tenniscomplex aanleggen in Kerk en Zanen vindt veel weerstand. Er worden acht rode stickers geplakt. Wellicht omdat de huidige complexen niet verplaatst willen worden, maar ook omdat tennisvereniging TEAN in feite tegen Kerk en Zanen aan ligt en voor een ieder uit die wijk goed bereikbaar is. Daarbij voorzien de huidige voorzieningen (de parken van TEAN en Nieuwe Sloot) goed in de tennisbehoefte.

“Zegersloot is vol” kan rekenen op instemming. Gesteld wordt dat dit afhangt van hoe er naar gekeken wordt. Indien het hele gebied puur voor sport zou worden ingericht, is er in theorie nog ruimte genoeg. Een aanzienlijk oppervlak van het gebied wordt echter gebruikt voor recreatie en voorziet in een duidelijke behoefte. Niet iedereen is er dan ook voor om het gehele gebied puur voor sport in te richten. Echter, aanleg van een jachthaven waar plannen voor circuleren, wordt door de aanwezigen niet gewenst.

Ter afsluiting van dit thema komt het onderwerp binnensport aan de orde. Er wordt weliswaar aan uitbreiding van de ruimte gewerkt, maar niet alle gebruikers zijn gerust op de toekomst. Men is van mening dat de ontwikkelingen scherp gevolgd dienen te worden, aangezien vooralsnog de eerste paal niet geslagen is.

1.4.2. Het thema Topsport

Met opzet is bij dit thema de stelling opgenomen dat de aandacht van de gemeente in eerste instantie uit dient te gaan naar de breedtesport. Deze stelling ontvangt een overweldigend aantal steunbetuigingen (12 groene stickers). De argumenten zijn echter steeds anders.

Breedtesport heeft prioriteit vanuit de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente, maar er wordt ook gezegd dat er al zo weinig middelen beschikbaar worden gesteld, dat die eerder aan de breedtesport moeten worden besteed dan aan topsport. Dan is het bereik immers groter. Bovendien, zo klinkt het uit de groep, zonder breedtesport geen topsport. Dit wordt geïllustreerd met het Omnisport debacle, waar topteams zijn ingekocht om Almere in een keer op de sportieve kaart van Nederland te zetten. Nu is de geldkraan dicht en het draagvlak verdwenen. De omgekeerde stelling mag ook rekenen op aanhang: zonder topsport geen breedtesport. Toppers hebben vaak een belangrijke voorbeeldfunctie die tot navolging leidt.

De discussie die erop volgt maakt duidelijk dat de roep om aandacht voor de breedtesport ook een roep om aandacht voor verenigingen in het algemeen is. Er bestaat veel irritatie over de vele drempels die de gemeente lijkt op te werpen als er initiatieven zijn. Er wordt slecht geluisterd vindt men. Eén van de aanwezigen stelt zelfs dat er pas wat gebeurt als de pers wordt gezocht. Gesteld wordt dat de gemeente de indruk wekt geen oog te hebben voor het maatschappelijk belang, maar alleen voor financiën. De inzet en aandacht voor sport vanuit de gemeente is er echter wel degelijk. Een mogelijke oorzaak voor de kloof tussen de daadkracht van de gemeente en de perceptie van de gebruikers wordt gevonden in de beperkte zichtbaarheid van gemeentelijke activiteiten. Er zou meer aandacht kunnen zijn voor communicatie en/of publiciteit. Er is immers geen sprake van onwil op het gemeentehuis. Wellicht is verbetering van de coördinatie binnen het ambtelijk apparaat reeds een antwoord op de ervaren problemen.

Grote gemene deler ten aanzien van topsportbeleid is de behoefte aan duidelijkheid. Er dient wel beleid te bestaan voor topsport. Bijvoorbeeld door het stellen van criteria op basis waarvan verenigingen in aanmerking kunnen komen voor ondersteuning. Niet als automatisme, maar indien van toepassing wel structureel. Als mogelijke criteria worden genoemd het beschikken over een actueel beleidsplan, het zoeken naar talent cq. talentherkenning, of het begeleiden van jonge sporters. Regelmatige evaluatie en het afleggen van verantwoordelijkheid dienen vanzelfsprekend te zijn. Het kan niet zo zijn dat bij wanbeleid de gemeente er uiteindelijk voor opdraait de tekorten weg te poetsen. Er zijn teveel actuele voorbeelden in het betaald voetbal, waar gemeenten grote sommen geld voor beschikbaar stellen om een club in de eredivisie te houden. Dit is voor Alphen aan den Rijn ongewenst. Het draait om het vinden van de juiste balans. In ieder geval kan het faciliteren van topsport wel rekenen op steun, als de nuance maar wordt gezocht.

1.4.3. Het thema Verenigingsbeleid

De gemoederen raken opnieuw verhit als wordt aangeroerd dat de verenigingen het werken onmogelijk wordt gemaakt. De wildgroei aan regelgeving is voor veel bestuurders een groot struikelblok bij het uitvoeren van verenigingstaken. De schijnbare onwil en passiviteit op het gemeentehuis bij bijvoorbeeld het verkrijgen van noodzakelijke vergunningen is een aantal verenigingsbestuurders in het verkeerde keelgat geschoten. Het voorstel om hier verbetering in te brengen door het instellen van een sportservicepunt wordt in eerste instantie niet ondersteund. Er ontstaan direct beelden van een nieuwe ambtelijke molen die eeuwig draait, waar nooit wat uit komt en die nog geld kost ook. De mogelijke winst van een sportservicepunt wordt beschreven: één aanspreekpunt, meer coördinatie, goed netwerk, ook binnen de ambtelijke organisatie (er moet immers voor de organisatie van activiteiten vrijwel altijd gecommuniceerd worden met verschillende diensten binnen de gemeente), het weten van de kortste en snelste weg en, last but not least, verzameling en behoud van kennis op één centraal punt (de regelmatige wisseling van de wacht bij verenigingsbesturen leidt immers onvermijdelijk tot constante kennisvernietiging). Uiteindelijk klinkt het ook bij de sceptici toch positief, MAAR, dan niet ten koste van het bestaande budget. Het mag alleen als er extra geld voor wordt vrijgemaakt. Bij voorkeur wordt het sportservicepunt buiten de gemeentelijke organisatie ingericht, komt er een achteraf duidelijk meetbare opdracht en wordt eerst een proef gedaan van 2 jaar, waarna stevig wordt geëvalueerd.

In het verlengde van deze discussie wordt gesteld dat er te weinig affiniteit met sport is binnen het gemeentehuis. Verzekerd wordt dat ook binnen de gemeentelijke organisatie wordt nagedacht over de formatie en of er wel genoeg ruimte is voor de sport. Gezien de tijd dat Sportspectrum nu actief is (circa 1,5 jaar) is het logisch dat er afstemming nodig is, merkt Jan Hopman op. Moderne bestuurders worden geacht ondernemers te zijn, terwijl het voor iedereen gaat om vrijwilligerswerk. De liefde voor de sport zelf raakt vaker op de achtergrond. Daarom is het goed om een loket te realiseren waar kennis behouden blijft en professionele ondersteuning aangeboden wordt. Uiteraard is de kwaliteit van de persoon die wordt aangesteld hierin van belang. Een goede taakomschrijving vooraf en regelmatige evaluatie kunnen dit aspect bewaken.

1.4.4. Het thema Doelgroepen

Veel bijval krijgt de stelling dat de banden tussen sportverenigingen en onderwijs veel intensiever zou moeten zijn. Daarnaast wordt het nuttig geacht om meer aandacht te besteden aan het belang van sport in met name het basisonderwijs: sport is goed. Opgemerkt wordt dat onder meer hiertoe de bewegingsconsulent is aangesteld; om te fungeren als brug tussen sport en onderwijs. Het landelijk signaal afkomstig uit onderzoek dat de jeugd steeds minder beweegt is zorgelijk. De zwarte piet wordt toegeschoven aan het ontbreken van vakleerkrachten, die in de jaren negentig zijn wegbezuinigd. In feite is het fenomeen bewegingsconsulent uit armoede geboren. Voldoende vakleerkrachten zouden die functie

immers ook kunnen hebben. Eigenlijk is het nu meer dan ooit zaak dat de vakleerkrachten weer terugkeren in het onderwijs, want intensievere samenwerking is leuk, maar wettelijk is geregeld dat schoolkinderen alleen onder begeleiding van een vakleerkracht mogen sporten.

Een ander lastig punt in bijvoorbeeld het vastleggen van mogelijke samenwerking in overheidsbeleid is, dat scholen hun eigen verantwoordelijkheid hebben voor het onderwijsprogramma en dat dat weer voor een belangrijk deel nationaal is geregeld. Aan de gemeente wordt voorgelegd om dan maar het voortouw te nemen bij het mobiliseren van andere gemeenten om dit zeer belangrijke onderwerp hoger op de agenda van de nationale politiek te krijgen.

Grote eensgezindheid is er als het gaat om het bieden van mogelijkheden voor gehandicapten om te sporten. Voorop staat dat er bij nieuwbouw meer rekening gehouden moet worden met de toegankelijkheidsregels. De praktijk leert dat met name veel kantines niet of nauwelijks bereikbaar zijn voor bijvoorbeeld rolstoelen. Daarnaast zijn er voor bijna alle soorten sport aangepaste materialen nodig, die of wel naast de gewone sportuitrusting moeten worden aangeschaft ofwel veel duurder zijn in de aanschaf. De ervaring leert dat het voor tijdelijk gebruik wel goed mogelijk is om materialen te huren (dit wordt bijvoorbeeld gedaan door de atletiekvereniging die de nationale kampioenschappen voor gehandicapten gaat organiseren). Stilgestaan wordt bij het groeiend aantal ouderen in Alphen aan den Rijn. Ook deze groep haakt vaker af op sportief gebied en hier zou wat aan gedaan moeten worden. Bovendien legt het afnemende aantal leden onder ouderen een grotere druk op het uitvoeren van taken binnen verenigingen. Met name ouderen nemen veel vrijwilligerstaken op zich.

Heel duidelijk is men over het nut van een "sportstrippenkaart". Dit biedt wel kansen om jeugd in aanraking te brengen met verschillende sporten, maar wordt absoluut niet gezien als middel tot sociale integratie. Er wordt immers geen noodzaak om samen iets op te bouwen ontwikkeld als er geen verplichting is om regelmatig te komen.

Het Saja-project, dat speciaal is gericht op het betrekken van jeugd bij bestuurlijke activiteiten binnen verenigingen heeft geleid tot verschillende ervaringen. De één is tevreden en vindt dat het een beter vervolg verdient, de ander meent dat het veel te weinig resultaat heeft gehad en dus zonde van het geld dat ervoor is ingezet. De discussie leert dat met name de kwaliteit van de begeleider in het project bepalend is geweest voor de resultaten.

1.4.5. Het thema Samenwerking

Vanwege de tijd komt het bij het onderwerp samenwerking niet meer tot een echte discussie, al is de samenwerking tussen sport en onderwijs reeds bij doelgroepen aan de orde geweest. Het intensiveren van samenwerkingsverbanden, tussen scholen en verenigingen, tussen scholen en Sportspectrum, maar ook tussen verenigingen onderling wordt onderstreept. Uit de overige stellingen blijkt dat er zelfs bij de deelnemers van de conferentie, die toch vrij dicht

bij het vuur zitten, veel onduidelijkheid bestaat over de verdeling van taken en bevoegdheden bij gemeente, Sportspectrum en Sportraad. Meer inzicht hierin zou welkom zijn.

1.4.6. Het thema Subsidie

Ook voor het thema subsidie is geen discussietijd meer mogelijk, maar ook hier geldt een flinke mate van eensgezindheid: harmonisatie van de tarieven mag niet ontbreken in het nieuwe sportbeleid en gezien het enorme aantal rode stickers (13) op de kaart "de sport krijgt geld genoeg, er hoeft niets meer bij" wordt in de toekomst op subsidiegebied nog zeker het een en ander verwacht van de gemeente.

1.5. Afsluiting

Na een toelichting van Ellen Pelzer van de gemeente over de volgende stappen die worden genomen om tot het definitieve beleid te komen, vat Jacqueline van Wijk tenslotte de resultaten van de bijeenkomst samen.

Uit het thema accommodaties komt naar voren dat het gebied Zegersloot/De Bijlen behouden moet worden voor de sport. In ieder geval wordt veel waarde gehecht aan de centrale ligging. De bereikbaarheid is goed, maar de sociale veiligheid kan, ondanks de inspanningen de situatie te verbeteren, beter. Het zou positief zijn als er een plek voor jongeren komt om te sporten in ongeorganiseerd verband. De discussie liet echter al zien dat dit slechts haalbaar is als die accommodatie geschikt is voor een bredere doelgroep.

Geen topsport in Alphen aan den Rijn zonder breedtesport, maar de gemeente mag best een bijdrage leveren aan het (voort)bestaan van topsport. Bijvoorbeeld in het faciliteren ervan. Er is behoefte aan balans in beleid en het aanbrengen van nuance. In het algemeen lijken verenigingen te snakken naar medewerking vanuit het ambtelijk apparaat bij het uitvoeren van verenigingstaken. Op welke wijze maakt helemaal niet uit. Als hiertoe het realiseren van een sportservicepunt wordt geopperd krijgt dit in eerste instantie geen onverdeelde steun. Na nadere toelichting van het idee zijn de toehoorders duidelijk positiever en worden kansen voor de toekomst gezien.

Veel waarde wordt gehecht aan een betere samenwerking tussen verenigingen en onderwijs. Een heel duidelijk signaal is in ieder geval afgegeven: werk aan het opnieuw instellen van vakleerkrachten. Afstemming tussen verschillende instanties is nodig en meer informatie naar elkaar kan daarbij behulpzaam zijn.

De informatie die op deze avond is ingewonnen zal in ieder geval een zeer nuttige bijdrage leveren aan het opstellen van het Alphens sportbeleid. De verwachting wordt uitgesproken dat in de toekomst de communicatie onder betrokkenen zal intensiveren en dat zal blijken dat Alphen aan den Rijn ook op het gebied van sport een stad met bijzondere mensen is…

Hopman•Andres Consultants BV
maart, 2003

Genodigden en deelnemers conferentie

In december 2002 zijn uitnodigingen verstuurd, een week voor de conferentie gevolgd door een notitie met prikkelende stellingen. De volgende personen/instanties zijn uitgenodigd:

Naam	Instantie
De heer C.P. van Veen	Stichting Sportcentrum
Mevrouw H. Türkmen	Stichting Welzijn
Het Bestuur	Stichting RESA
De heer R. Haakmeester	Alphense Sportraad
De heer D. de Jong	Alphense Sportraad
Het Bestuur	Alphens Platform Gehandicaptenbeleid
De heer Said Bouddoeff	Regionaal Instituut voor Interculturele Ontwikkeling Meander
	Overleg Samenwerkende Ouderbonden OSO
Tienercentrum Max	Jongerenraad
De heer B.F. van Rossum	Saja-project
De heer H. Vink	Saja-project
De heer P. Scherpenzeel	Beheerscommissie Binnensport
De heer A.R. Nutbey	Beheerscommissie Buitensport
De heer R.H. Conijn	Beheerscommissie Binnensport
De heer W.P. Verkade	Beheerscommissie Buitensport
De heer J.C. de Bruin	Beheerscommissie Voetbal
De heer J. de Moel	Beheerscommissie Zwembaden
De heer A. de Jeu	Beheerscommissie Zwembaden
De heer P.J. Geerlof	Beheerscommissie Voetbal
De heer W. van Ouwerkerk	Samenwerkingsverband VO/SVO
Annelise Bosscha	Gemeente Alphen aan den Rijn
Mevrouw I. Wesseling-van Vliet	Gemeente Alphen aan den Rijn
Ellen Pelzer	Gemeente Alphen aan den Rijn
De heer A.J.M. van Gils	SGS Scala College

De deelnemers aan de werkconferentie krijgen onderhavig verslag van de avond toegestuurd. De heren Scherpenzeel en Geerlof hebben zich afgemeld en ontvangen op verzoek tevens een verslag. Hieronder volgt een lijst met deelnemers.

Deelnemer	**Organisatie**
Ellen Pelzer	accountmedewerker sport, Alphen aan den Rijn
Kees den Wijl	OSO
Frits van Maurik	OSO
Wibo Waaijer	HCA
Dhr. Nutbey	Cie. buitensport, HCA
Kees van Veen	Sportspectrum
Annelise Bosscha	beleidsmedewerker jeugd, Alphen aan den Rijn
Niek van ’t Wout	beleidsmedewerker IO, Alphen aan den Rijn
Wim Verkade	Cie. buitensport, AAV 36
Roderick Conijn	Cie. binnensport, BVA
Peter Vriesekoop	Sportspectrum
Ruud Haakmeester	Sportraad
Douwe de Jong	Sportraad
Wim Breukel	RVA
Jan de Bruin	Cie. voetbal
Martine Polderman	Jongerenraad
Andre de Jeu	Cie. zwembaden, AZC
Marc van Rossum	WSV Zegerplas, SAJA
Cor Bruyne	Sportraad, VV Castellum
Anja Andres	Hopman•Andres Consultants
Jan Hopman	Hopman•Andres Consultants
Jacqueline van Wijk	Hopman•Andres Consultants

Overzicht kaartjes metaplansessie

Categorie: Accommodaties		
Wens/Idee/Stelling: **Score**	**Groen (instemming)**	**Rood (afkeuring)**
Bereikbaarheid sommige verenigingen moeilijk met als gevolg onveiligheid voor kinderen met name ‘s avonds	7	0
Zorg voor een veiligere weg naar de sportclubs toe (verlichting Zegesloot)	4	0
Zorg voor een plek waar jongeren-tieners kunnen sporten zonder dat ze lid hoeven te zijn, maar bv. per keer kunnen betalen	7	0
Spreiding van de sportaccommodaties over de gehele gemeente rekening houdend met nieuwbouwwijken (jeugd) meer veiligheid	5	0
Inbreiden mag niet ten koste van ruimte voor sport	4	0
Zwembad de Thermen zou met de nodige aanpassingen, top.sport en breedte sport en de wachtlijsten, voor leszwemmen optimaal kunnen dienen, tegen gelijkblijvende of lagere jaarlasten	3	0
Een evenredige verdeling van accommodaties is gewenst, K+Z verdient extra aandacht	2	0
Sportaccommodaties liggen te ver uit elkaar, daardoor is synergie (1 gebouw is bv. 4 clubhuizen) onmogelijk en wordt onnodig veel geld uitgegeven op deze manier	2	0
Nieuwe accommodaties moeten een multifunctioneel karakter krijgen	2	
De wachtlijsten van zwemlessen voor kinderen moeten worden opgelost door uitbreiding van de zwembaden	2	0
Huidige sportaccommodaties goed onderhouden (plezierige omgeving om te sporten)	1	0
Accommodaties richten op multifunctionele accommodaties	1	0
Oog voor herinrichting Bijlen	1	0
Oog voor veiligheid rond accommodaties (ook zalen)	1	0
Er moet meer geld komen voor onderhoud en renovaties aan sportaccommodaties	1	0
Speelvelden in wijken	1	0
Voor alle binnensporten de mogelijkheid voor een eigen honk	1	0
Meer mogelijkheden om binnensporten op (sport)speelplaatsen te beoefenen Basketbal/volleybal	1	0
Openbare voorzieningen als trapvelden, skateplekken etc. kunnen een afvang zijn voor het afhaken in de sport	1	0
Er moet een tennisbaan in Kerk en Zanen komen	0	8
Er is een tekort aan “badwater” in Alphen	0	3
Zegersloot is vol	3	1
Zaalruimte binnensport uitbreiden	3	2
Er moet meer aandacht komen voor een structurele oplossing voor het tekort aan binnensport accommodaties	1	1
Jongeren die een ‘balletje’ willen trappen moeten gebruik kunnen maken van de sportfaciliteiten in Alphen (in het kader van integratie en leefbaarheid)	2	2
Alphen moet zorgen voor een betere spreiding van accommodaties waardoor ook in de ‘jonge’ wijk Kerk & Zanen voldoende sportaanbod kan ontstaan	0	0

Gemeente moet vooral zorgen voor openbare sportvoorzieningen en verenigingen gelegenheid geven zich te vestigen	0	0
(Veel) geld verdienen door het realiseren van parkeerruimte rond de Bijlen (i.p.v. ondergronds bij nieuwe evenementenhal)	0	0
In het kader van sport voor ouderen is het moeilijk voor de ouderenbonden om materiaal aan te schaffen, bv. koersbalmatten, enige subsidie van gemeente zou wenselijk zijn	0	0
Voorzieningen treffen in openbare ruimtes om in eigen omgeving te kunnen sporten	0	0
Er moet rugby in Alphen komen	0	0

Categorie: Topsport		
Score **Wens/Idee/Stelling:**	**Groen (instemming)**	**Rood (afkeuring)**
Gemeente moet zich hoofdzakelijk bezighouden met breedtesport	12	0
Gemeente geeft ondersteuning aan grote evenementen	3	0
Zowel aan breedte- als aan topsport aandacht besteden	3	0
Topsport stimuleren maar de meeste private middelen moeten uit externe middelen komen	0	8
Er dient duidelijkheid te komen op de gem.visie op topsport-ontwikkeling. Waar kunnen verenigingen op rekenen als zij topsport gaan bedrijven of zijn zij volledig op zichzelf aangewezen en hulp van sponsors	0	6
Topsport is voor Alphen een 'marketingtool'= City Marketing en zou als zodanig ook (financieel) gewaardeerd moeten worden	3	3
Breedtesport prioriteit	2	1
Sportstad Alphen aan den Rijn!?	0	0

Categorie: Verenigingsbeleid		
Score **Wens/Idee/Stelling:**	**Groen (instemming)**	**Rood (afkeuring)**
Vereenvoudiging regelgeving verenigingen+medewerking gemeente	7	0
Jongeren (14 t/m 18 jaar) mogelijkheid bieden opleidingen te volgen, waardoor zij in de toekomst affiniteit houden en leider of scheidsrechter worden en blijven	5	0
Verenigingen moeten professioneel worden opgeleid. D.w.z. dat vrijwilligers niet (meer) voldoende is. Betaalde (subsidie) krachten zijn essentieel	4	0
Sportclubs worden vaak door vrijwilligers gedraaid, zorg voor onderlinge communicatie + uitwisseling van ideeën	3	0
Ondersteuning van bestuur sportvereniging is noodzakelijk	2	0
Er moeten meer vrouwen in de besturen van sportverenigingen	2	0
Ondersteuning door gemeentebeleid jeugd bij vereniging	2	0
Sportservicepunt; met als doel: informatievoorziening, ontwikkeling nieuwe initiatieven m.b.t. sport, communicatie, ondersteuning vrijwilligers etc.	1	0
Ondersteuning t.a.v. wettelijke eisen is zeker nodig. Arbo eisen en eisen t.a.v. veiligheid van de accommodaties worden steeds stringenter	1	0
De gemeente dient de opleiding van kader voor sportverenigingen te stimuleren en te ondersteunen	1	0

De sportverenigingen moeten zich ontwikkelen tot serviceverenigingen (meer kwaliteit bieden) 'u vraagt wij draaien'. Daarin gesteund (inhoudelijk en financieel) door de gemeente	1	0
Efficiency bevorderen van de taken binnen een vereniging	1	0
Bijdrage-ondersteuning professionele/semi professionele trainers coaches kleinere binnensportvereniging t.b.v. jeugd	1	0
De verenigingen mogelijkheden bieden voor de recreatiesport (ruimte, ondersteuning etc.)	1	0
Sportbeleid niet altijd bekend bij verenigingen, meer inspraak van de verenigingen gewenst	1	0
Doordat vele ouders de sport van hun kinderen niet beheersen opleidingscapaciteit club in de knel	0	7
Vrijwilligers zijn de kracht maar tevens de zwakte van een sportclub, professionele ondersteuning is noodzakelijk	0	4
Er bestaat binnen de gemeente geen servicepunt sport (deeltijd fte). Er dient een servicepunt te komen tussen gemeente en sportgebeuren	0	2
Sportverenigingen: tijd vrijmaken bv. vrijdagmiddag om jeugd te laten sporten, coaches aanstellen, subsidies (van gemeente?) nastreven	4	1
Zorg dat clubs 1x per jaar 2 vrijwilligers aan een EHBO cursus kunnen laten deelnemen	1	4
Communicatie met de sport i.p.v. 'verrassingsbeleid' (ijsbaan)	0	0
Sportbeleid niet altijd bekend bij de verenigingen, meer info daarover	0	0

Categorie: Doelgroepen		
Score **Wens/Idee/Stelling:**	**Groen (instemming)**	**Rood (afkeuring)**
Scholen: leerlingen enthousiasmeren voor en attenderen op sporten, banden met sportverenigingen aangaan, streven naar uren op sportverenigingen	7	0
De sport moet als basis uit het lager onderwijs worden. Meegegeven scholen veel meer met alle sporten kennis laten maken	4	0
Ruimte creëren voor recreanten binnen de georganiseerde sport voor jeugd (14-20 jaar)	5	0
In de woonwijken spelmogelijkheden creëren voor de jeugd. Een kind wat speelt zal eerder sporten	7	0
Mogelijkheden scheppen voor gehandicapten sport, op accommodaties die voorzieningen hebben om dat mogelijk te maken	4	0
Er dient meer aandacht geschonken te worden aan sport op scholen	4	0
Stagnerend/afnemend aantal senioren leden legt grote druk op kleine kring van vrijwilligers die club draaiende houden	4	0
Stimulering jeugdsport m.b.t. van herintredende jeugdsubsidieregelingen de verenigingen uitdagen meer aandacht aan de jeugd te besteden	2	0
Belangrijkste: hoe houden we de jeugd in beweging?	2	0
Ouderen: Naast de bestaande accommodaties, waarvan ouderen al gebruik-maken (o.a. zwembaden, tennisbanen) zijn gelet op de groei van het aantal ouderen nieuwe investeringen noodzakelijk	3	0
Op het voortgezet onderwijs zou een goedkoop en breed aanbod aan sport moeten worden geboden na schooltijd	2	0
Mogelijkheden scheppen voor ongeorganiseerden om te sporten. Trapveldjes voor de jeugd, goed begaanbaar en verlichte loopparcoursen van diverse afstanden	1	0

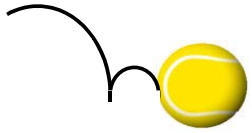
Sociale integratie bereik je o.a. door jongeren een sportstrippenkaart (of iets dergelijks) aan te bieden. Meer jongeren gaan zo sporten en raken betrokken bij het verenigingsleven	0	8
Gemeente Alphen heeft op het gebied van sport te weinig aandacht voor: doelgroepen (jeugd, ouderen, minder validen, allochtonen)	0	2
SAJA project is goed opgestart alleen het vervolg is/wordt niet voldoende ondersteund	1	1
Jongeren haken vaak af omdat er geen overbrugging is tussen jeugd + volwassenen	3	1
50-Plussers zijn een vergeten doelgroep door sportverenigingen	2	4
Groeiend aantal jeugdleden schept probleem voor begeleiding/opleiding	1	3
Gemeente stimuleert sportdeelname en erkent de rol van de sportverenigingen, maar waardeert de functie (sociaal) van de sportverenigingen onvoldoende, in ieder geval niet zichtbaar (bv. via subsidies)	1	1
Oudere jongeren (16-22 jaar) stimuleren voor betrokkenheid bij teamsporten	2	1
Voor de jeugd: sport moet vrijblijvender, niemand heeft meer geld/tijd voor een verenigingsleven	1	8
Doelgroepen moeten in het sportbeleid wel aandacht krijgen maar wel indirect	0	0
Beleid mede richten op ongeorganiseerde sport m.n. ouderen	0	0

Categorie: Samenwerking		
Score **Wens/Idee/Stelling:**	**Groen (instemming)**	**Rood (afkeuring)**
Structureel de wisselwerking tussen de scholen en verenigingen intensiveren, onderwijs & sport	9	0
Sportspectrum/sportverenigingen en basisscholen moeten samenwerken om jonge kinderen aan het sporten te krijgen (m.n. bepaalde doelgroepen kunnen zo bereikt worden)	6	0
Verenigingen moeten op grotere schaal samenwerken. Wellicht meer Omni-verenigingen, waardoor kader en vrijwilligers gedeeld kunnen worden	4	0
De verschillende rollen van gemeente, sportraad en sportspectrum moeten duidelijker worden voor de burgers/sporters	2	0
Een vrijwilligersvacaturebank helpt sportverenigingen bij het ondersteunen van het vrijwilligerskader	2	0
Sport Alphen dient gedragen te worden door gemeente, sportclubs en sportspectrum	2	0
Stimulerend optreden gem. sportevenementen	1	0
De verschillende organisaties die zich bezighouden met bv. jeugd of ouderen moeten nauwer samenwerken, waardoor subsidieregelingen breder gebruikt kunnen worden	1	0
Politiek is nauwelijks betrokken bij sport	0	2
Wijktoernooien	2	7
Gymnastieklessen coördineren met sportverenigingen	1	1
Gezamenlijk belang van sport onderschrijven in woord + daad	0	0

Categorie: Subsidiebeleid		
Wens/Idee/Stelling: **Score**	**Groen (instemming)**	**Rood (afkeuring)**
Er moet een eerlijk + duidelijk beleid op het gebied van sport en subsidies komen	6	0
Ondersteuning gemeente t.b.v. verenigingen (financieel)	4	0
Gehandicapten hebben in het algemeen aangepast materiaal nodig. Past aanschaf van dit materiaal in het sportbeleid	3	0
Subsidie noodzaak voor opleiding kader: technisch + ander	2	0
Sportsponsoring neemt af. Wat nu?	2	0
De gemeente gelieve de prijs van verhuurde accommodaties te matigen	1	0
De subsidie voor de jeugdleden, welke is afgeschaft, moet weer worden verleend	1	0
Door stagnatie/afname seniorleden fin. exploitatie moeilijker rond te krijgen	1	0
Sport krijgt al geld genoeg, er hoeft niets meer bij	0	13
De gemeente heeft geen 'budgettair oog' voor evenementen	0	4
Extra subsidies zijn altijd welkom omdat sportverenigingen een grote maatschappelijke functie hebben	0	1
Subsidie van verenigingen verlammen het vraag en spelaanbod	2	1
Gemeente dient voldoende subsidiesteun te verlenen zodat verenigingen ondanks stijgende kosten kunnen blijven functioneren	1	1
Subsidies terug naar verenigingen, biedt extra mogelijkheden, clubbinding	1	2
Als de nota sport uitkomt op nieuwe doelen, nieuwe accommodaties etc. moet daar wel voldoende geld voor beschikbaar komen	0	0

Programma werkconferentie

Locatie : Alphen aan den Rijn
Datum : 15 januari 2003
Tijd : 19.00 uur – 22.30 uur

19.00 uur – 19.15 uur	**Ontvangst deelnemers**
19.15 uur – 19.20 uur	**Welkomstwoord vertegenwoordiger van de gemeente Alphen aan den Rijn**
19.20 uur – 19.30 uur	**Introductie Hopman•Andres Consultants en inleiding doel van de avond**
19.30 uur – 20.00 uur	**Brainstorm ideeën**
20.00 uur – 20.15 uur	**Pauze**
20.15 uur – 21.00 uur	**Rubriceren en waarderen uitkomsten brainstormsessie**
21.00 uur – 22.15 uur	**Plenaire bespreking van/discussie over de brainstormresultaten**
22.15 uur – 22.30 uur	**Resumé van de gegenereerde ideeën op hoofdlijnen (door Hopman•Andres Consultants) en afsluiting formele gedeelte**
22.30 uur -	**Informele afsluiting**

Bijlage VI Overzicht van beleidsvoornemens

In het volgende overzicht worden alle losse beleidsvoornemens uit hoofdstuk V gegroepeerd per beleidsinstrument gepresenteerd.

Beleidsvoornemens

A. Accommodatiebeleid

1 Het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst met de Stichting Sportspectrum.
2 Het overdragen van d eonderhoudstaken van de gemeentelijke gymnastieklokalen aan de Stichting Sportspectrum.
3 Het voeren van een terughoudend beleid ten aanzien van het ondersteunen van niet-basissportvoorzieningen bij het handhaven danwel verbeteren van de kwaliteit.
4 Het aanmerken van binnensportvoorzieningen als basis- of niet-basisvoorziening.
5 Het aan derden overlaten van het realiseren van niet-basissportvoorzieningen.
6 Het uitvoeren van de reeds voorgenomen nieuwbouw van een sporthal bij de nieuwbouwlocatie van het Scala College.
7 Het structureel registreren en analyseren van de benutting van de binnensportaccommodaties en de ledenbestanden van verenigingen ter optimalisering van de verdeling van de accommodatiecapaciteit.
8 Het bepalen van een visie op de toekomst van de binnensport in relatie tot de Rijnstreekhal en de nieuwbouw bij het Scala College.
9 Het verdelen van de accommodatiecapaciteit op basis van:
* de te gebruiken accommodatiemogelijkheden door de gebruikers in volgorde: typische binnensport, buitensport die ook binnen wordt beoefend en overige gebruikers
* de bijdrage die verenigingen leveren aan de doelstellingen van het sportbeleid;
* de mate waarin het totale binnensportaanbod variatie vertoont;
* het streven zoveel mogelijk gelegenheid te bieden op voor verenigingen belangrijke uren.
10 Het nemen van verantwoordelijkheid voor het uitbreiden van het aantal basissportvoorzieningen als is vastgesteld dat:
* daaraan structurele (aanhoudend tekort gedurende een periode van minimaal 5 jaar) behoefte bestaat;
* er geen andere sportvoorzieningen zijn waarvan een overcapaciteit kan worden benut.
11 De realisatie van een multifunctioneel kunstijsbaancomplex kan naast de toegezegde bijdrage vanuit het project “wat te doen met 10 miljoen?” niet rekenen op gemeentelijke financiële ondersteuning.
12 Het structureel registreren en analyseren van de bezoekaantallen van de zwembaden, van de uitbreidingswensen van het aantal uren door verenigingen en de ledenbestanden van verenigingen.
13 Het beschikbaar stellen van een budget om te onderzoeken welke mogelijkheden bestaan voor uitbreiding van de capaciteit aan overdekt zwemwater.
14 Het aanmerken van buitensportvoorzieningen als basis- of niet-basisvoorziening.
15 Het hanteren van een integrale aanpak bij de inrichting van een buitensportvoorziening in Kerk en Zanen.
16 Het maken van definitieve afspraken met verenigingen over verplaatsing naar de wijk Kerk en Zanen heeft prioriteit.
17 Een voorziening (zowel binnen- als buitensport) die door een sportvereniging wordt verlaten voor een andere locatie blijft qua bestemming beschikbaar voor de sport.
18 Sport wordt als zelfstandig onderdeel naast wonen en werken opgenomen bij visievorming en ontwikkeling van ruimtelijke plannen.
19 Het verder optimaliseren van de sociale veiligheid op en rond de buitensportvoorzieningen.
20 Het structureel registreren en analyseren van de benutting van de buitensportaccommodaties en de ledenbestanden van verenigingen ter optimalisering van de verdeling van de accommodatiecapaciteit.
21 Kunstgras ten behoeve van hockey, korfbal én voetbal wordt beschouwd als een basisvoorziening.
22 Het nemen van verantwoordelijkheid voor het uitbreiden van het aantal basisbuitensportvoorzieningen als is vastgesteld dat:
a. daaraan structurele (aanhoudend tekort gedurende een periode van minimaal 5 jaar) behoefte bestaat;
b. er geen andere sportvoorzieningen zijn waarvan een overcapaciteit kan worden benut,
c. vervanging van gewoon gras door kunstgras geen oplossing is.
23 Het continueren van de geldende eigendomsverhoudingen van de buitensportvoorzieningen.
24 Het waarborgen van de kwaliteit van de als basissportvoorziening aangemerkte buitensportaccommodaties via de beheersplannen van Sportspectrum aan de hand van de bij NOC*NSF en sportbonden geldende normen, voor zover hierover overeenstemming is bereikt met de VNG.
25 Het renoveren c.q. vervangen van de douche- en kleedvoorzieningen op sportcomplex De Bijlen in samenhang met de mogelijke herverdeling van de locatie.
26 Het overlaten aan derden om niet-basisbuitensportvoorzieningen te realiseren.
27 Het voeren van een terughoudend beleid ten aanzien van het ondersteunen van niet-basisbuitensportvoorzieningen bij het handhaven dan wel verbeteren van de kwaliteit.
28 Het stimuleren van overdaggebruik van alle sportaccommodaties (gemeentelijke en private)

B. Verenigingsbeleid

1 Het bieden van ondersteuning aan bestaande en te vormen verenigingen gericht op versterking van de vitaliteit.
2 Het ontwikkelen van een subsidiesysteem voor sportverenigingsactiviteiten die in potentie een bijdrage kunnen leveren aan het bereiken van specifieke doelgroepen.
3 Het bieden van ondersteuning van verenigingen bij het werven en behouden van vrijwilligers.
4 Evaluatie van het SAJA-project en op basis van de resultaten al of niet omzetten in een structurele ondersteuning.
5 Het opstellen van een overzicht van de (on)mogelijkheden en voorwaarden die de gemeentelijke organisatie heeft in het bieden van verenigingsondersteuning.
6 Het verstrekken van een opdracht aan Sportspectrum om binnen haar organisatie een sportservicepunt operationeel te maken voor een proefperiode van 3 jaar, waarbij verlenging afhangt van de behaalde (meetbare) resultaten.

C. Topsportbeleid

1 Er bestaat geen directe gemeentelijke subsidie voor topsport of topsportevenementen.
2 De afspraak met AZC over de subsidie van waterpoloteams die in internationaal verband thuiswedstrijden buiten Alphen aan den Rijn dienen te spelen blijft onverminderd van kracht.
3 Het realiseren van een sporthal die geschikt is voor het spelen van internationale zaalsportwedstrijden.

D. Subsidies en tarieven

1 Het invoeren van een kostprijsgeoriënteerde tariefstructuur, waarin kostenstijgingen worden doorberekend, voor het gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties door Alphense sportverenigingen.
2 Het financieel ondersteunen van het Jeugdsportdeelnamefonds.

E. Samenwerking

1 Het stimuleren van zoveel mogelijk samenwerkingsverbanden tussen de diverse sportactoren.
2 Het verrichten van inspanningen voor de herintroductie van de vakleerkracht in het basisonderwijs.
3 Het tot stand brengen van contacten tussen opleidingen en Alphense sportverenigingen en bemiddelen bij stageplaatsen.
4 Het vergroten van de betrokkenheid van ouders bij de sportbeoefening van hun kinderen door bijvoorbeeld promotie en informatievoorziening, maar ook door het organiseren van ouder-kind activiteiten in samenwerking of op initiatief van verenigingen.
5 Het stimuleren van intensiever gebruik van niet-gemeentelijke sportvoorzieningen door versterkte samenwerking.
6 Het inzetten van middelen om te komen tot betere samenwerking, bijvoorbeeld door het oprichten van een sportservicepunt, het ontwikkelen van publicaties en kennismakingsprogramma's, het versterken van de functies van de gemeentelijke website en het voeren van overleg.
7 Het opstellen van een compleet overzicht van het totale Alphese sportaanbod, inclusief de mogelijkheden bij private sportaanbieders.
8 Het integreren van de mogelijkheden van de sport in de vrijwilligersvacaturebank.

F. Doelgroepenbeleid

1 Het heroriënteren van de wijze waarop het gemeentelijk doelgroepenbeleid is georganiseerd.
2 Het garanderen van de toegankelijkheid van nieuw te bouwen sportvoorzieningen, alsmede bij geplande renovaties van bestaande voorzieningen conform de regels van het Handboek Toegankelijkheid.
3 Het opstellen van regels voor beoordelen en toe- of afwijzen van aanvragen voor een (financiële) bijdrage van verenigingen die een project realiseren ten behoeve van gehandicapten.
4 Het ontwerpen en invoeren van een gemeentelijke regeling voor sportverenigingen die een activiteit organiseren waaruit redelijkerwijze een positief effect mee tot stand wordt gebracht voor de jeugdsportstimulering.
5 Het continueren van het verplichte schoolzwemmen in het basisonderwijs.
6 Het evalueren van de effecten van de sport- en spelbus en het opstellen en uitvoeren van een plan voor uitbreiding naar andere wijken.
7 Het opstellen van een toetsingskader voor het beoordelen van subsidieaanvragen voor sportstimuleringsactiviteiten.

G. Wijkvoorzieningen

1 Het verantwoord inrichten van de wijksport- en speelvoorzieningen, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin.
2 Het voeren van overleg op beleidsniveau met de gemeentelijke afdelingen die verantwoordelijk zijn voor aanleg en onderhoud van fiets- en voetpaden ter verbetering van de gebruiksmogelijkheden.
3 Het inventariseren van de huidig beschikbare wijksportvoorzieningen inclusief onderhoudsniveau.
4 Het opstellen en uitvoeren van een onderhoudsplan voor de wijksportvoorzieningen.

H. Enquête en evaluatie

1 Het minimaal jaarlijks onderzoeken van de effecten die het sportbeleid genereert op de onderdelen: accommodatiebeleid, verenigingsbeleid, topsportbeleid, subsidies en tarieven, samenwerking, doelgroepen, wijkvoorzieningen. En afhankelijk van de uitkomsten waar nodig bij te sturen.
2 Het betrekken van alle sportactoren bij de evaluatie van het sportbeleid.
3 Het ontwikkelen van een jaarlijkse verenigingsenquête.
4 Het organiseren van een jaarlijkse sportbeleid evaluatiebijeenkomst.
5 Het ontwikkelen van een vaste sportrubriek in de stadspeiling.

Bijlage VII Rapportage Sportservicepunt

In deze bijlage is de volledige rapportage opgenomen van het haalbaarheidsonderzoek Sportservicepunt Alphen aan den Rijn, dat is uitgevoerd door Hopman•Andres Consultants in opdracht van Sportspectrum.